

Monitor arbeidsmarkt en
beroepsonderwijs

2004 - 2005

door Mike van Mechelen, Huub Verijdt

Colofon

Datum aanmaak	1 oktober 2004
Versie	1.0
Status	Officieel
Kenmerk	
Bestand	
Datum bijstellen	
Auteur	Mike van Mechelen, Huub Verijdt

© ECABO 2004

Overname voor eigen gebruik is toegestaan onder bronvermelding.

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	11
1.1 Achtergrond Monitor arbeidsmarkt en beroepsonderwijs	11
1.2 Inhoud Monitor	12
2 Arbeidsmarkt	13
2.1 Inleiding	13
2.2 De vraagzijde van de arbeidsmarkt	13
2.2.1 Algemeen	13
2.2.2 Werkgelegenheid	13
2.2.2.1 Werkgelegenheid landelijk	13
2.2.2.2 Werkgelegenheid sectoraal	14
2.2.2.3 Werkgelegenheid regionaal	17
2.2.2.4 Werkgelegenheid ECABO-beroepen	17
2.2.3 Vacatures	22
2.2.3.1 Vacatures landelijk	22
2.2.3.2 Vacatures sectoraal	23
2.2.3.3 Vacatures regionaal	23
2.2.3.4 Vacatures ECABO-beroepen	24
2.2.4 Verwachte baanopeningen ECABO-beroepen	25
2.2.4.1 Baanopeningen landelijk	25
2.2.4.2 Baanopeningen regionaal	28
2.2.5 Verwachte uitbreidingsvraag ECABO-beroepen landelijk	34
2.2.6 Verwachte vervangingsvraag ECABO-beroepen landelijk	37
2.3 De aanbodzijde van de arbeidsmarkt	41
2.3.1 Algemeen	41
2.3.2 Ontwikkeling beroepsbevolking	41
2.3.2.1 Beroepsbevolking landelijk	41
2.3.2.2 Beroepsbevolking regionaal	41
2.3.3 Ontwikkeling werkloze beroepsbevolking landelijk	41
2.3.4 Ontwikkeling NWW-bestand	42
2.3.4.1 NWW-bestand landelijk	42
2.3.4.2 NWW-bestand regionaal	42
2.3.5 Instroom arbeidsmarkt, landelijk	42
2.4 Conclusies arbeidsmarkt	44
3 Onderwijs	47
3.1 Deelnemers	47
3.2 Gediplomeerden	49
4 Beroepspraktijkvorming	51
4.1 De vraagzijde van BPV	51
4.2 De aanbodzijde van BPV	51
4.3 Conclusies beroepspraktijkvorming	53
Bronvermelding	55

Bijlage 1 Kernbegrippen	57
Bijlage 2 Koppeling kwalificaties aan beroepsgroepen en opleidingstypen	58
Bijlage 3 Regio-indeling	60
Bijlage 4 Indeling Economische sectoren	62
Bijlage 5 Verantwoording berekeningen	63
Bijlage 6 Vacatures en NWW-bestand	65

Samenvatting

Dit rapport is opgebouwd rond de thema's arbeidsmarkt, onderwijs en beroepspraktijkvorming. Bij de arbeidsmarkt wordt gekeken naar ontwikkelingen aan de vraagzijde en aan de aanbodzijde. In de conclusie worden vraag- en aanbodzijde met elkaar geconfronteerd. Bij onderwijs wordt de ontwikkeling in deelnemeraantallen en aantallen gediplomeerden van ECABO-opleidingen gepresenteerd. Bij beroepspraktijkvorming wordt kort bij de vraag naar en aanbod van BPV-plaatsen stilgestaan en wordt in de conclusie het BPV-perspectief beschreven.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

Vraagzijde arbeidsmarkt

De vraagzijde van de arbeidsmarkt heeft betrekking op de vraag naar arbeidskrachten. Het gaat hierbij om ontwikkelingen in werkgelegenheid, het vacature-aanbod en verwachte baanopeningen.

De Nederlandse economie lijkt zich medio 2004 aan de recessie te ontworstelen, maar het herstel is vooralsnog broos, zo geeft het Centraal Planbureau (CPB) aan in zijn Centraal Economisch Plan 2004. Ook in Troonrede, Miljoenennota en Macro Economische Verkenning 2005 wordt aangegeven, dat een licht herstel van de economie zich aandient. De werkgelegenheid zal in 2004 nog met 1 procent dalen. De werkloosheid zal dit jaar nog oplopen naar 6,5 procent van de beroepsbevolking, en in 2005 nog licht stijgen naar 7 procent.

Op basis van de baanopeningen die het ROA tot 2008 verwacht is een inschatting gemaakt van de arbeidsmarktperspectieven op beroepsgroepniveau. Baanopeningen zijn samengesteld uit de uitbreidingsvraag en de vervangingsvraag. Als de uitbreidingsvraag negatief is (krimp van de werkgelegenheid), is het aantal baanopeningen gelijk aan de vervangingsvraag.

Ten opzichte van de prognose van drie jaar geleden is het aantal baanopeningen over de hele linie kleiner geworden (ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008).

Voor wat betreft de ECABO-beroepen typeert het ROA het aantal baanopeningen voor de beroepsgroep Productieplanners (logistiek medewerkers material management) met erg hoog. De typering hoog geldt voor de beroepsgroepen Receptionisten en administratieve employés en Juridisch en fiscaal medewerkers (administratief juridisch medewerker, sociaal juridisch medewerker sociale zekerheid). Het aantal verwachte baanopeningen binnen de beroepsgroep Medisch secretaresses wordt erg laag genoemd. Bij Commercieel employés (commercieel medewerker binnendienst, commercieel medewerker marketing en communicatie en commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen) is de typering laag. De overige beroepsgroepen waaraan ECABO-beroepen zijn gekoppeld volgen de landelijke trend: een verwacht aantal baanopeningen met als typering gemiddeld.

De uitbreidingsvraag (vraag naar nieuwe arbeidskrachten ter uitbreiding van het bedrijf), wordt met erg hoog getypeerd bij de beroepsgroep Productieplanners en bij Programmeurs. De typering hoog wordt gegeven voor de beroepsgroepen Boekhouders en secretaresses en Juridisch en fiscaal medewerkers. Voor de beroepsgroepen Bibliotheekassistenten, Verzekeringsagenten (commercieel administratief

medewerker), Commercieel employés en Medisch secretaresses is de typering laag.

De vervangingsvraag (vraag naar arbeidskrachten ter vervanging van zittend personeel), is hoog bij de beroepsgroepen Bibliotheekassistenten, Receptionisten en administratieve employés, Verzekeringsagenten, Juridisch en fiscaal medewerkers en Administratieve transportemployés (logistiek medewerkers fysieke distributie). Van een erg lage vervangingsvraag is sprake bij de beroepsgroep Programmeurs. Een lage vervangingsvraag treffen we aan bij de beroepsgroepen Productieplanners, Boekhouders en secretaresses, Commercieel employés, Medisch secretaresses, Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling en Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpen.

ECABO heeft naast het gebruik en bewerking van bestaand bronnenmateriaal ook in 2004 zelf onderzoek verricht onder leerbedrijven, door middel van de inzet van de eigen Marktmonitor. In dit onderzoek is op functie- /kwalificatieniveau gevraagd naar de huidige situatie van het aantal werknemers, het aantal vacatures en de toekomstverwachting met betrekking tot het aantal werknemers in ECABO-gerelateerde beroepen (uitbreidingsvraag en vervangingsvraag op korte termijn en een prognose van de ontwikkeling tot 2008). Het onderzoek is uitgevoerd in de eerste helft van 2004 en de resultaten weerspiegelen de landelijke trend van licht herstel van de werkgelegenheid (meer vacatures dan in 2003, een groter aantal bedrijven dat een toename verwacht dan een daling van het personeelsbestand van ECABO-gerelateerde beroepen tot 2008). Toename in de werkgelegenheid wordt vooral verwacht bij Orde en veiligheid. Maar ook in het Bank- en verzekeringswezen en in de commerciële functies / kwalificaties is de verwachte toename groter dan bij secretariële en bedrijfsadministratieve functies en functies in de Informatiedienstverlening. De logistieke en ICT-functies volgen in de prognose het totaalbeeld over alle ECABO-functies.

Aanbodzijde arbeidsmarkt

Aanbod van arbeid wordt gevormd door de beroepsbevolking. Naast de ontwikkeling van de beroepsbevolking wordt ingegaan op ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking, het Niet Werkend Werkzoekendenbestand (NWW) van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) en de instroom op de arbeidsmarkt.

In 2003 is de beroepsbevolking met 1,2% gegroeid tot 7,51 miljoen personen. In 2004 neemt de groei van de beroepsbevolking af, onder andere door de ongunstige arbeidsmarktontwikkelingen van de afgelopen jaren. Op de middellange termijn neemt de beroepsbevolking toe tot ruim 8 miljoen personen in 2008.

De ontwikkeling van de werkloze beroepsbevolking is de resultante van veranderingen in de arbeidsvraag (de werkgelegenheid) en het arbeidsaanbod (de beroepsbevolking). Volgens de laatste cijfers van het CBS telde Nederland in de periode juni – augustus 2004 gemiddeld 470 duizend werklozen. Dit zijn er ruim 70 duizend meer dan in dezelfde periode in 2003 (CBS, Statline 2004).

In het zogenaamde NWW-bestand (Niet werkende werkzoekenden) van het CWI staan alle werkzoekenden die ingeschreven staan bij het CWI én niet of minder dan twaalf uur per week werken. Ondanks het voorzichtige herstel van de economie, neemt het aantal NWW-ers ook in 2004 nog toe. Net als in 2004 komt het aantal NWW-ers in 2005 uit op zo'n 10 procent van de beroepsbevolking (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

De instroom op de arbeidsmarkt wordt gedefinieerd als het aantal mensen dat in december van het betreffende jaar korter dan een jaar bij de werkgever in dienst is.

De instroom daalt al vanaf 2001. Pas in 2005 stijgt de instroom weer met ruim 7%. Het ROA geeft informatie over de verwachte instroom van schoolverlaters op de arbeidsmarkt naar ROA-opleidingstype tot 2008. Opvallend daarbij is dat de instroom voor een aantal opleidingstypes met erg hoog wordt getypeerd. Dit geldt onder andere voor VMBO-administratie, handel en mode, VMBO beveiliging, MBO sociaal-pedagogisch en welzijn, MBO ICT en MBO verzekeringswezen.

Conclusie arbeidsmarkt

ECABO verwacht dat voor de economisch-administratieve kwalificatierichtingen op landelijk niveau het aantal beschikbare arbeidsplaatsen voor leerlingen met een afgeronde MBO-opleiding over het algemeen voldoende is. Binnen de richting Orde en veiligheid zijn de verwachtingen voor de kwalificaties vanaf niveau 2 goed. Voor de kwalificatierichting ICT zijn de vooruitzichten minder gunstig. Het ROA verwacht dat het aanbod van MBO-gekwalficeerde ICT-ers de komende jaren de vraag zal overtreffen. Aan de andere kant wordt er vanuit de markt gevreesd, dat er weer knelpunten in de personeelsvoorziening zullen ontstaan wanneer het economisch herstel goed doorzet. Tegelijkertijd loopt het aantal hoogopgeleide ICT-ers nog steeds terug, wat een extra stimulans voor organisaties kan zijn om MBO-ers in dienst te nemen. Binnen de richting ICT verwacht ECABO, dat de ongunstigere arbeidsmarktperspectieven met name voor de niveau 2-opleiding zullen gelden en in mindere mate voor de niveau 4-opleidingen.

Om per regio uitspraken te kunnen doen over arbeidsmarktperspectieven is inzicht nodig in het aantal baanopeningen tegenover instroom op de regionale arbeidsmarkt (gediplomeerden en overig arbeidsaanbod). In deze rapportage worden indicaties gegeven voor regionaal verwachte baanopeningen naar beroepsgroep tot 2008. Over het verwachte aanbod wat daar in diezelfde periode tegenover staat zijn op basis van de beschikbare informatie nauwelijks gefundeerde uitspraken mogelijk. De verwachting is dat de regionale ontwikkelingen op hoofdlijnen het landelijke beeld zullen volgen.

Gelet op de verhouding tussen op dit moment bekende regionale aantallen gediplomeerden en verwachte regionale baanopeningen, is de regionale situatie over alle richtingen gezien binnen de Districten Oost, Noordwest en Zuidoost gunstiger dan het landelijke beeld. District Noord laat een wat ongunstigere verhouding te zien. Dit komt vooral door de minder gunstige verhoudingen bij Commercieel en ICT. Bij District Oost valt het positievere beeld op bij Bedrijfsadministratief, Secretarieel en Juridisch. Minder gunstige verhoudingen zien we in District Middenwest bij ICT en Orde en veiligheid. District Noordwest kenmerkt zich over het algemeen door een positiever beeld. Alleen voor Juridisch geldt een negatiever beeld. In District Zuidwest zien we een gunstigere verhouding bij Commercieel en ICT, terwijl Orde en veiligheid ten opzichte van het landelijke beeld iets ongunstiger uitpakt. In District Zuidoost ten slotte zien we een positiever beeld bij ICT, Juridisch en met name bij Orde en veiligheid.

In de tabel op de volgende pagina worden de arbeidsmarktperspectieven op kwalificatieniveau weergegeven. Opgemerkt dient te worden, dat de perspectieven voor de afzonderlijke kwalificaties zijn afgeleid uit de perspectieven van de daaraan gekoppelde ROA-opleidingstypes (zie Bijlage 2).

Arbeidsmarktperspectieven naar kwalificatie

Crebo-nr	Kwalificatie	Totaal NL	Totaal D1 N	Totaal D2 O	Totaal D3 MW	Totaal D4 NW	Totaal D5 ZW	Totaal D6 ZO
Secretarieel								
10040	Directiesecretaresse/ Management assistent (4)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10046	Secretaresse (3)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10050	Secretarieel medewerker (2)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10053	Administratief medewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsadministratie								
10039	Administrateur (4)	+	+	+	+	+	+	+
10049	Boekhoudkundig medewerker (3)	+	+	+	+	+	+	+
10045	Bedrijfsadministratief medewerker (2)	=	=	=	=	=	=	=
Commercieel								
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10037 (oud)	Commercieel medewerker banken (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10038 (oud)	Commercieel medewerker verzekeringen (4)	-	-	-	-	-	-	-
10761	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4)	+	+	+	+	+	+	+
10044	Commercieel medewerker binnendienst (3)	+	+	+	+	+	+	+
10048	Commercieel administratief medewerker (2)	=	=	=	=	=	=	=
Logistiek								
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie (4)	+	+	+	+	+	+	+
10034	Medewerker logistiek management - material management (4)	+	+	+	+	+	+	+
10043	Logistiek medewerker - fysieke distributie (3)	+	+	+	+	+	+	+
10042	Logistiek medewerker - material management (3)	+	+	+	+	+	+	+
ICT								
10810	Applicatie ontwikkelaar (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10907	Applicatie beheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10809	Applicatie beheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10906	Applicatie beheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10031 (oud)	Systeembeheerder MKB (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10813	Netwerkbeheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10908	Netwerkbeheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10811	ICT-beheerder (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10905	ICT-beheerder (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10041 (oud)	Medewerker beheer informatiesystemen (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10812	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10904	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10808	Service medewerker ICT (2)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10903	Service medewerker ICT (2)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
Juridisch								
10025	Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid (4)	+	+	+	+	+	+	+
10026	Sociaal juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10027	Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur (4)	+	+	+	+	+	+	+
10909	Administratief-juridisch medewerker (4)	+	+	+	+	+	+	+
Informatiedienstverlening								
10696 (oud)	Assistent bibliothecaris openbare bibliotheken (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10757	Assistent bedrijfsarchivaris (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10758 (oud)	Bibliotheekmedewerker (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10759	Documentaire informatieverzorgers overheid en semi-overheid (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10846	Medewerker informatiedienstverlening bibliotheken (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
Orde en veiligheid								
10827 (oud)	Beveiligingsmedewerker (2)	+	+	+	+	+	+	+
10051 (oud)	Algemeen beveiligingsmedewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
10828	Toeziachter (1)	-	-	-	-	-	-	-
10876	Beveiligers (2)	+	+	+	+	+	+	+
10870	Medewerker vrede en veiligheid (2)	+	+	+	+	+	+	+
10857	Assistent orde en veiligheid (1)	-	-	-	-	-	-	-
10695	Particulier onderzoeker (1)	-	-	-	-	-	-	-
10910	Coördinator beveiliging (3)	+	+	+	+	+	+	+

Legenda:

De tekens geven de verhouding aan tussen de verwachte vraag naar werknemers ten opzichte van het aanbod.

+ : goed; =/+ : voldoende; = : evenwicht; =/- : matig; - : onvoldoende

Ontwikkelingen onderwijs

In het schooljaar 2003 – 2004 volgen in totaal bijna 93.000 deelnemers een ECABO-opleiding. Landelijk gezien is de groei in de periode 2002 - 2004 in absolute zin het sterkst bij de kwalificatierichting ICT. Ook bij Juridisch, Orde en veiligheid en Informatiedienstverlening groeit het aantal deelnemers. Bij de andere richtingen neemt na 2002 het aantal ingeschrevenen af: in aantallen het sterkst bij Secretarieel, relatief gezien het sterkst bij Logistiek.

ECABO-breed is het aantal gediplomeerden in de periode 2001 – 2003 gestegen met gemiddeld 7,7%. Het totaal aantal ECABO-gediplomeerden in 2003 komt uit op bijna 23.500. Op het niveau van kwalificatierichtingen valt ICT op met een gemiddelde groei van maar liefst bijna 150%. Orde en veiligheid kent ook een grote stijging van het aantal gediplomeerden, namelijk 52,3%. Bij de overige richtingen is in deze periode alleen bij Secretarieel nog sprake van groei (0,8%). De daling bij Logistiek is met 45,3% het grootst, gevolgd door Commercieel (35,4%).

Perspectieven Beroepspraktijkvorming

Conclusie BPV

De BPV-perspectieven zijn over het algemeen wat gunstiger dan afgelopen jaar. Per saldo worden voor minder kwalificaties knelpunten verwacht om in de BPV-behoefte te voorzien dan afgelopen jaar.

Binnen de richtingen Logistiek en Informatiedienstverlening is de verwachting, dat vraag en aanbod in evenwicht zullen zijn. De vooruitzichten zijn voor de niveau 1- en 2-opleidingen binnen de economisch-administratieve richtingen minder gunstig. Binnen Commercieel zijn de vooruitzichten ongunstiger voor de kwalificatie Commercieel medewerker marketing en communicatie. Bij Juridisch geldt dit voor de kwalificaties Sociaal-juridisch medewerker sociale zekerheid en Administratief-juridisch medewerker openbaar bestuur. Binnen de kwalificatierichting ICT worden met name knelpunten verwacht voor de Service medewerker ICT en binnen Orde en veiligheid geldt dit voor de kwalificatie Coördinator beveiliging. Voor de overige ECABO-kwalificaties wordt over het algemeen een evenwicht verwacht in vraag naar en aanbod van BPV-plaatsen.

De verwachte BPV-situatie wijkt op regionaal niveau op een aantal punten af van het landelijke beeld.

In District Noord wijkt het beeld voor ICT in positieve zin af: ook voor de niveau 3-opleidingen wordt een evenwicht verwacht tussen vraag en aanbod. Dit geldt tevens voor District Middenwest. In District Oost, Noordwest en Middenwest is het beeld iets minder gunstig binnen Orde en veiligheid. In District Zuidwest is het vooruitzicht voor de Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen ongunstiger. In District Noord en Zuidoost geldt dit voor de Secretarieel medewerker. Verder volgt het regionale perspectief in hoofdlijnen het landelijke beeld met hier en daar zelfs gunstigere vooruitzichten.

In de tabel op de volgende pagina worden de BPV-perspectieven op kwalificatieniveau weergegeven.

BPV-Perspectieven naar kwalificatie

Crebo-nr	Kwalificatie	Totaal NL	Totaal D1 N	Totaal D2 O	Totaal D3 MW	Totaal D4 NW	Totaal D5 ZW	Totaal D6 ZO
Secretarieel								
10040	Directiesecretaresse/ Management assistent (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10046	Secretaresse (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
10050	Secretarieel medewerker (2)	=	-	=	=	=/-	=	-
10053	Administratief medewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsadministratie								
10039	Administrateur (4)	=	+	=/+	=	=/+	=	=
10049	Boekhoudkundig medewerker (3)	=	+	=/+	=	=/-	=	=
10045	Bedrijfsadministratief medewerker (2)	-	-	-	-	-	-	-
Commercieel								
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie (4)	=/-	=	-	-	-	=	=
10037 (oud)	Commercieel medewerker banken (4)	=	-	=	=	=	nvt	=
10038 (oud)	Commercieel medewerker verzekeringen (4)	=	=	=	=	=	nvt	=
10761	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4)	=	=	=/-	=/-	=	-	=
10044	Commercieel medewerker binnendienst (3)	=	+	=	=	-	=	=
10048	Commercieel administratief medewerker (2)	-	-	=	=	-	-	-
Logistiek								
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10034	Medewerker logistiek management - material management (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10043	Logistiek medewerker - fysieke distributie (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
10042	Logistiek medewerker - material management (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
ICT								
10810	Applicatie ontwikkelaar (4s)	=	=	=	=	=/+	=/+	=
10907	Applicatie beheerder (4s)	=	=	=	=	=	=/+	=
10809	Applicatie beheerder (4s)	=	=	=	=	=	=/+	=
10906	Applicatie beheerder (4s)	=	=	=	=	=	=/+	=
10031 (oud)	Systeembeheerder MKB (4)	=	=	=	=	=	=	=
10813	Netwerkbeheerder (4s)	=	=	=	=	=	=	=
10908	Netwerkbeheerder (4s)	=	=	=	=	=	=	=
10811	ICT-beheerder (4)	=	=	=	=	=	=	=
10905	ICT-beheerder (4)	=	=	=	=	=	=	=
10041 (oud)	Medewerker beheer informatiesystemen (3)	=/-	=	-	=	-	=/-	=/-
10812	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=	-	=	-	-	=
10904	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=	-	=	-	-	=
10808	Service medewerker ICT (2)	-	-	-	-	-	-	-
10903	Service medewerker ICT (2)	-	-	-	-	-	-	-
Juridisch								
10025	Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid (4)	-	-	-	-	-	-	=/-
10026	Sociaal juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk (4)	=	=	=	=	=/+	=/+	=
10027	Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur (4)	-	-	-	-	-	-	=/-
10909	Administratief-juridisch medewerker (4)	=	=	=	=	=	=/+	=
Informatiedienstverlening								
10696 (oud)	Assistent bibliothecaris openbare bibliotheken (4s)	=/+	=	+	+	nvt	nvt	=
10757	Assistent bedrijfsarchivaris (4s)	=	=	=	=	nvt	nvt	nvt
10758 (oud)	Bibliotheekmedewerker (4s)	+	=	+	+	nvt	nvt	nvt
10759	Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid (4s)	=	=	=/-	=	+	=	+
10846	Medewerker informatiedienstverlening bibliotheken (4s)	=/+	=	+	+	nvt	=	nvt
Orde en veiligheid								
10827 (oud)	Beveiligingsmedewerker (2)	=	nvt	nvt	nvt	=	=	-
10051 (oud)	Algemeen beveiligingsmedewerker (1)	=	nvt	nvt	nvt	nvt	=	=
10828	Toezichthouder (1)	=	-	=	=	nvt	=	nvt
10876	Beveiliging (2)	=	=	-	-	=/-	=	=
10870	Medewerker vrede en veiligheid (2)	=	=	=	=	-	=	=
10857	Assistent orde en veiligheid (1)	=	=	=	=	=/-	=/-	=
10695	Particulier onderzoeker (1)	=/-	=	-	-	nvt	=	nvt
10910	Coördinator beveiliging (3)	-	-	-	-	nvt	=	nvt

Legenda:

De tekens geven de verhouding aan tussen het verwachte aanbod van BPV-plaatsen ten opzichte van de verwachte vraag.

+ : goed; =/+ : voldoende; = : evenwicht; =/- : matig; - : onvoldoende

1 Inleiding

1.1 ACHTERGROND MONITOR ARBEIDSMARKT EN BEROEPSONDERWIJS

Kenniscentrum beroepsonderwijs bedrijfsleven ECABO beoogt met de voorliggende Monitor arbeidsmarkt en beroepsonderwijs¹ verschillende doelgroepen te bedienen.

De Monitor ondersteunt instellingen voor beroepsonderwijs (ROC's) bij de inschatting van de vraag op de arbeidsmarkt en dient daarmee als onderbouwing van de planning van hun onderwijsaanbod. Het is aan de opleidingsinstellingen zelf om - binnen de kwalificatiestructuur - te bepalen welke opleiding zij starten en beëindigen door invulling van de "4M's" (SER, 2001).

De 4M's staan voor:

- Mensen; is het personeel aanwezig waarmee een opleiding kan worden gestart?;
- Methodieken; zijn er methodieken waarmee de deelnemer gekwalificeerd de opleiding kan afronden?;
- Middelen; zijn de middelen voor het verzorgen van de opleiding beschikbaar?;
- Markt; is er voldoende vraag op de arbeidsmarkt naar gediplomeerden van de opleiding en is er voldoende aanbod van deelnemers?

In het verlengde hiervan heeft de informatie uit deze rapportage ook waarde voor de voorlichting van - (toekomstig) onderwijsdeelnemers, omdat er een beeld wordt geschetst van het arbeidsmarktperspectief van opleidingen en in welke mate kan worden voorzien in beroepspraktijkvorming.

Bedrijven, instellingen en hun organisaties (bv. sociale partners) kunnen hun voordeel doen met de verwachtingen voor de richtingen economisch-administratief, ICT en Orde en Veiligheid, waardoor zij vroegtijdig kunnen inspelen op mogelijke knelpunten.

Medewerkers van ECABO tenslotte kunnen zich een beeld vormen van belangrijke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en op het gebied van beroepspraktijkvorming, zodat zij hier op kunnen anticiperen bij hun werkzaamheden ten behoeve van de aansluiting van beroepsonderwijs op de arbeidsmarkt.

Als basis voor het document is het zogenoemde Colo-format gehanteerd. In het format staan arbeidsmarktgegevens en de beschikbaarheid van beroepspraktijkvormingsplaatsen (BPV-plaatsen) centraal. De gegevens met betrekking tot het thema onderwijs hebben we dit jaar in een apart hoofdstuk opgenomen. Arbeidsmarktgegevens worden op verschillende niveaus gepresenteerd. Informatie wordt zover mogelijk gepresenteerd op zowel landelijk als regionaal niveau en op het niveau van sectoren, beroepen(clusters) en opleidingen. Soms worden niveaus met elkaar in verband gebracht. De gegevens gelden voor een bepaald jaar of voor een periode van enkele jaren, waarbij zij worden uitgedrukt in absolute aantallen en/of percentages ten opzichte van een bepaald basisjaar. Een kwalitatieve typering wordt soms ook gegeven, bijvoorbeeld hoog, gemiddeld of laag.

¹ Voorheen werd het begrip Arbeidsmarktadvies gehanteerd.

De regionale informatie is deels afkomstig uit de Arbeidsmarktprognose 2004 - 2009 van het CWI en wordt gepresenteerd op het niveau van 24 clusters van Regionale Platforms Arbeidsmarktbeleid (RPA). In Bijlage 3 staat het overzicht van regioverbanden tussen ECABO en het CWI, met een geografisch kaartje van Nederland naar 34 RPA-gebieden.

ECABO is onder andere verantwoordelijk voor een aanbod van voldoende en kwalitatief goede BPV-plaatsen. De ruim 70 Adviseurs Buitendienst dragen zorg voor de feitelijke uitvoering. Door regelmatig leerbedrijven te bezoeken en te accrediteren bewaken ze de kwaliteit en werken ze aan kwaliteitsverbetering van de beroepspraktijkvorming. Tevens inventariseren ze de beschikbaarheid van BPV-plaatsen. De accreditering is uiteraard nauw gekoppeld aan de kwalificatiestructuur.

De kwalificatiestructuur 2003-2004 die door ECABO is ontwikkeld en wordt onderhouden bestaat momenteel uit 32 kwalificaties, ingedeeld in 8 zogenoemde kwalificatierichtingen. Daarnaast zijn er nog 8 "oude" kwalificaties, die geen deel meer uitmaken van de actuele kwalificatiestructuur, maar waar nog wel deelnemers de opleiding volgen. Deze kwalificaties zullen gaan verdwijnen.

De individuele kwalificaties van ECABO komen helaas niet overeen met de beroepen(clusters) waarvoor vanuit bestaande bronnen arbeidsmarktgegevens beschikbaar zijn. Om toch indicaties te kunnen geven over arbeidsmarktperspectieven wordt jaarlijks de Marktmonitor van ECABO ingezet. Daarnaast zijn in deze rapportage koppelingen gemaakt tussen de ECABO-kwalificaties en kwalificatierichtingen en daarmee samenhangende beroepsgroepen en opleidingstypen waarvoor het ROA² arbeidsmarktinformatie beschikbaar heeft. In Bijlage 2 worden deze koppelingen beschreven.

1.2 INHOUD MONITOR

In hoofdstuk 2 wordt een beeld geschetst van de landelijke en regionale ontwikkelingen op de arbeidsmarkt in termen van banen van werknemers³, werknemers in beroep, werkloosheid en vacatures. Tevens wordt ingegaan op de prognoses van aantallen baanopeningen⁴ en arbeidsmarktperspectieven voor 'ECABO-beroepen'.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de ontwikkeling van aantallen deelnemers en gediplomeerden binnen de ECABO-opleidingen.

Ten slotte volgt in hoofdstuk 4 het overzicht van erkenningen binnen het leerbedrijvenregister van ECABO en perspectieven voor beroepspraktijkvorming.

² ROA – Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Maastricht.

³ Totale werkgelegenheid in banen.

⁴ Totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze wordt bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

2 Arbeidsmarkt

2.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Eerst wordt een beeld gegeven van de vraagzijde van de arbeidsmarkt (2.2), daarna komt de aanbodzijde aan bod (2.3). Startend vanuit het landelijke beeld wordt vervolgens meer specifiek ingegaan op sectorale en regionale ontwikkelingen en vindt uiteindelijk toespitsing plaats op ontwikkelingen die relevant zijn voor de 'ECABO-beroepen'. Uiteindelijk worden in de laatste paragraaf (2.4) vraag en aanbod met elkaar in verband gebracht.

2.2 DE VRAAGZIJDEN VAN DE ARBEIDSMARKT

2.2.1 Algemeen

In deze paragraaf wordt de vraagzijde van de arbeidsmarkt belicht. De vraagzijde van de arbeidsmarkt heeft betrekking op de vraag naar arbeidskrachten. Belangrijke onderwerpen in dit kader zijn achtereenvolgens de ontwikkelingen in de werkgelegenheid (2.2.2), het aanbod van vacatures (2.2.3), verwachte baanopeningen (2.2.4), opgebouwd uit uitbreidingsvraag (2.2.5) en vervangingsvraag (2.2.6). Waar mogelijk wordt naast de situatie en ontwikkelingen op landelijk niveau ook ingegaan op ontwikkelingen op sectoraal en regionaal niveau en op het niveau van de voor ECABO relevante beroepsgroepen.

2.2.2 Werkgelegenheid

2.2.2.1 Werkgelegenheid landelijk

De ontwikkeling van de werkgelegenheid is afhankelijk van de conjunctuur. Over het algemeen reageert de arbeidsmarkt met enige vertraging op de economische ontwikkelingen (productievolumen, winstgevendheid en reële arbeidskosten).

De Nederlandse economie lijkt zich medio 2004 aan de recessie te ontworstelen, maar het herstel is vooralsnog broos, zo geeft het Centraal Planbureau (CPB) aan in zijn Centraal Economisch Plan 2004. Ook in Troonrede, Miljoenennota en Macro Economische Verkenning 2005 wordt aangegeven, dat een licht herstel van de economie zich aandient.

Het Centraal Planbureau (CPB) voorspelde medio 2004 een lichte economische groei van 1¼ procent in 2004 en 1½ procent in 2005. De werkgelegenheid zal in 2004 nog met 1 procent dalen. De werkloosheid zal dit jaar nog oplopen naar 6,5 procent van de beroepsbevolking, en in 2005 licht stijgen naar 7 procent van de beroepsbevolking.

Volgens het CBS is de huidige recessie hardnekkiger dan die van begin jaren tachtig. De consumptieve bestedingen willen nog niet stijgen. Wel liep het aantal faillissementen in de tweede helft van 2003 terug en was in het eerste kwartaal van 2004 weer sprake van enige economische groei. De werkgelegenheid daalde nog, maar

de daling is minder groot dan in beide voorgaande kwartalen (CBS, conjunctuurbericht september 2004). In zijn meest recente conjunctuurbericht geeft het CBS voor het eerst weer een positief beeld van de arbeidsmarkt in Nederland. De werkgelegenheid is in het tweede kwartaal 2004 weliswaar gekrompen, maar de daling is minder groot dan in beide voorgaande kwartalen (CBS, conjunctuurbericht september 2004).

Volgens het CBS waren er in het tweede kwartaal van 2004 119 duizend banen van werknemers minder dan in het tweede kwartaal van 2003. Het banenverlies is hiermee verder opgelopen (CBS, Persbericht 1 oktober 2004).

Het MKB constateert, dat het dieptepunt wat afname van de werkgelegenheid betreft gepasseerd is. Bij het realiseren van de geprognosticeerde groei voor 2004-2005 verwacht MKB-Nederland dat eind 2005, begin 2006 het omslagpunt kan optreden, waarbij in plaats van een afname sprake is van een toename van het aantal banen in het midden- en kleinbedrijf (MKB, augustus 2004).

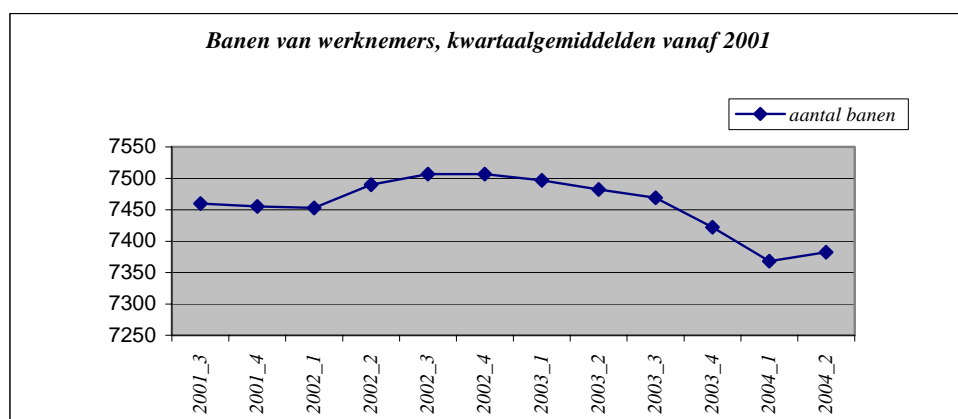
Ook volgens het CWI zal in 2005 een zekere kentering in de arbeidsmarktontwikkelingen plaatsvinden. Het aantal vacatures, de instroom van werknemers en het aantal banen zal substantieel toenemen. Het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWW) zal naar verwachting niet verder toenemen (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009, juni 2004).

2.2.2.2 Werkgelegenheid sectoraal

Volgens het CWI neemt het aantal banen in 2004 verder af. De afname is sterk in de metaalindustrie, bij banken, in de papier- en grafische industrie en in de productie van transportmiddelen. Met name in de industrie, de contractcatering, de banken en de IT-sector werd in 2002 en 2003 fors gesaneerd. In 2005 neemt het aantal banen in de marktsector als geheel weer toe. De handel en de zakelijke dienstverlening herstellen zich reeds in 2004 en deze sectoren kennen ook een sterke groei van het aantal vacatures. Daar staat tegenover dat de industrie in 2004-2005 banen blijft verliezen.

Volgens het CBS telde het bedrijfsleven 148 duizend banen minder dan een jaar eerder, een daling met 2,7%. In het eerste kwartaal kwam de daling nog uit op 154 duizend banen. Het is voor het eerst sinds 2002 dat het banenverlies in het bedrijfsleven afneemt. In het tweede kwartaal 2004 waren de gezondheids- en welzijnszorg en het onderwijs de enige takken met banengroei. De stijging vlakt ook hier duidelijk af (CBS, Persbericht oktober 2004).

Figuur 1 - Ontwikkeling banen van werknemers

Bron: CBS, Statline 2004.

Uit bovenstaande figuur blijkt, dat de werkgelegenheidsontwikkeling over zijn dieptepunt heen lijkt te zijn, gelet op de ontwikkeling van het aantal banen van werknemers vanaf 2001.

Binnen ECABO zijn Openbaar bestuur, ICT, Bank- en verzekeringswezen en Orde en veiligheid bijzondere aandachtsgebieden. De belangrijkste ontwikkelingen op betreffende arbeidsmarkten worden hieronder kort aangegeven.

Openbaar bestuur

De jarenlange stijging van het aantal banen bij het Openbaar bestuur is in het eerste kwartaal van 2004 omgeslagen in een daling van 1 procent (CBS, Persbericht oktober 2004). Het CWI verwacht echter weer een lichte toename van het aantal banen in de periode 2003-2005 (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009, juni 2004).

De werkgelegenheid bij de lagere overheden (gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen) is gestegen van bijna 214 duizend eind 1999 naar ruim 241 duizend eind 2003. Dit is een stijging met 13%. Het totaal aantal banen in Nederland steeg in deze periode met 3,4%. Een deel van dit verschil in ontwikkeling is te verklaren door de snellere groei van het aantal deeltijdbanen bij de lagere overheid. De gemeenten vormden met 82% van alle banen de grootste sector van de lagere overheden. Bij de gemeenten nam het aantal banen met bijna 13% toe. Het personeel van de lagere overheden is in vergelijking met andere sectoren sterk vergrijsd (CBS, Webmagazine, 19 juli 2004).

Bank- en verzekeringswezen

Ontwikkelingen binnen het Bank- en verzekeringswezen wijzen nog steeds in de richting van een onder druk staande werkgelegenheid.

Bij de sector banken is er in de periode 2003-2005 sprake van een krimp met 4.900 banen. Dit is een krimp met jaarlijks gemiddeld ruim 3% (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

Het EIM voorspelt dat de werkgelegenheid in 2004 binnen de Financiële dienstverlening in arbeidsjaren 1,5% lager zal uitvallen dan in 2003. Pas in 2005 zal de werkgelegenheid weer aantrekken. Dit is in lijn met de prognoses voor het totale bedrijfsleven (EIM, Ondernemen in de sectoren, september 2004).

Het CPB voorspelde daarentegen vorig jaar al dat de werkgelegenheid, na twee jaar krimp, in 2004 weer zou aantrekken voor de banen. En die verwachting is uitgekomen zo blijkt uit gesprekken met wervings- en selectiebureaus. Het jaar 2003 werd een slecht jaar genoemd. In 2004 werd tot nu toe per maand een toename van de vraag gezien naar financieel personeel (NRC, thema Arbeidsmarkt, september 2004).

Tegelijkertijd verschijnen echter ook berichten van ontslagen als gevolg van saneringsoperaties en aankondigingen van verdere bezuinigingen. ABN Amro doet momenteel onderzoek naar mogelijkheden van samenvoeging van afdelingen, uitbesteding van werk aan andere bedrijven of verplaatsing van banen naar lagelonenlanden (Het Parool, 30 september 2004).

Ook bij de Rabobank en bij Fortis zullen door reorganisaties banen gaan verdwijnen. Bij de Rabobank zal dat op centraal niveau gebeuren door schaalvergroting bij de lokale kantoren (Het Financieele Dagblad, 22 juni 2004). Fortis schrapt binnen de bankfilialen de functie van baliemedewerker (nu.nl, 28 augustus 2004).

ICT

Het CBS meldde in juni, dat de Zakelijke dienstverlening, na de economische teruggang in 2002 en 2003, sinds begin 2004 weer tekenen van herstel vertoont. Met name de uitzendbranche en de IT-sector hadden een groot aandeel in de stijging van de bruto toegevoegde waarde van de bedrijfstak. In de eerste twee kwartalen van 2004 hadden meer ondernemers in de Zakelijke dienstverlening positieve verwachtingen voor de komende periode. Vooral in de IT-sector lijkt het beter te gaan: in het vierde kwartaal van 2003 is weer sprake van een bescheiden omzetsijging van 0,4% (CBS, Webmagazine juli 2004).

Het CWI berichtte in april 2004 al, dat de grote toename van werkloze ICT-ers voorbij is. In maart stonden 0,2% minder niet-werkende ICT-ers geregistreerd dan in februari. In januari was nog sprake van een stijging van 2,7%. Ten opzichte van maart vorig jaar is de toename wel aanzienlijk, toen er circa 29% minder werkzoekende ICT-ers stonden ingeschreven (CWI, Nieuwsflits april 2004).

Er verschenen in 2004 weer berichten van een zich voorzichtig herstellende arbeidsmarkt voor ICT-ers. Computable geeft aan, dat met name grote ICT-dienstverleners weer honderden nieuwe arbeidskrachten zoeken. Maar ook kleinere ICT-bedrijven zijn op zoek naar vooral ervaren medewerkers. Ook worden weer schoolverlaters gezocht, omdat er rekening mee wordt gehouden dat er over enige tijd weer een tekort aan ICT-ers ontstaat (Computable, 27 augustus 2004).

Tegelijkertijd zijn er in 2004 sombere geluiden te horen over het verlies van ICT-banen als gevolg van outsourcing van ICT-taken naar lagelonenlanden. De ICT Barometer van Ernst & Young laat dit voorjaar zien, dat meer dan de helft van de ondervraagden verwacht dat ICT-activiteiten als software-ontwikkeling, helpdesk en call centers, maar ook webdesign en onderhoud en support van ICT, uitbesteed zullen worden vanwege de lage tarieven. Deze ontwikkeling zou dit jaar in Nederland 15 duizend banen kunnen kosten (Computable, 5 mei 2004).

Tot en met 2003 was er sprake van een teruglopende werkgelegenheid in de ICT-sector. Volgens het CWI neemt het aantal banen weer toe in de periode 2003 -2005 met 2.800, een toename van bijna 3% (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

Nederland~ICT verwacht, dat de Nederlandse ICT-sector in 2004 een voorzichtig herstel zal doormaken (Persbericht Nederland~ICT, 22 maart 2004).

De ICT Marktmonitor geeft aan, dat ook de arbeidsmarkt vanaf 2004 weer iets aantrekt. De ergste dip in de ICT-sector lijkt voorbij. Het aantal banen groeit weer licht (Marktmonitor ICT 2003 - 2004, Nederland~ICT).

Orde en veiligheid

Het bedrijfsleven voelt zich steeds onveiliger. De vraag naar beveiligingspersoneel is het afgelopen jaar enorm toegenomen. Ook voor de luchthavens, de Nederlandse Spoorwegen en de overheid zijn de bewakers niet aan te slepen. De vraag is verdubbeld.

Volgens Peter-Jan Cruiming, directeur van de Nationale Vacaturebank.nl, zijn het gouden tijden voor beveiligingsbedrijven: 'In de eerste helft van 2004 is de vraag met 95 procent toegenomen. Vooral in de Randstad is de vraag enorm,' zegt hij in De Telegraaf. Het is alleen niet gemakkelijk om aan bewakers te komen. Het aanbod daalde in hetzelfde half jaar 7 procent.

De Vereniging van Particuliere Beveiligingsorganisaties herkent deze geluiden echter niet. "De arbeidsmarkt is vanuit werkgeversperspectief bekeken juist gunstig. Men krijgt ook geen klachten van aangesloten beveiligingsbedrijven." (De Telegraaf, 27 augustus 2004).

René Jansen, directeur-eigenaar van beveiligingsbedrijf RJ Security en Recherche in Enschede, kan nog wel wat medewerkers gebruiken. Hij zag de omzet vorig jaar verdubbelen ten opzichte van 2002. "De behoefte aan beveiliging groeit omdat het gevoel van onveiligheid toeneemt", zo verklaart Jansen de bloei van zijn bedrijf. "Dat is overgewaaid uit de VS en het zal alleen maar erger worden." (NRC, 7 januari 2004).

2.2.2.3 Werkgelegenheid regionaal

De werkgelegenheid groeit het sterkst aan de randen van de Randstad. Daarentegen is de groei van de werkgelegenheid in de grootstedelijke gebieden in de Randstad (met name Zuidelijk Noord-Holland en Rijnmond) en in Zuid-Limburg laag. In Zuid-Limburg blijft het aantal banen tussen eind 2003 en eind 2005 ongeveer gelijk. In de overige regio's is sprake van een toename. De mate waarin verschilt echter. Flevoland kent de hoogste groei. Met name ook Friesland kent een opmerkelijk hoge groei. Ook in de regio's als Noord-Holland Noord en Nijmegen & Rivierenland is de groei hoog. In de grootstedelijke gebieden blijft de groei achter bij het nationale gemiddelde. De Randstad scoort met name slecht in sectoren die veel ruimte vragen, zoals de industrie en distributie (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.2.2.4 Werkgelegenheid ECABO-beroepen

De ECABO-kwalificaties zijn gekoppeld aan de beroepsgroepenindeling van het ROA. Elke kwalificatie is te koppelen aan een specifieke ROA-beroepsgroep. Uitzondering hierop vormt de kwalificatie Secretaresse: deze is zowel gekoppeld aan de beroepsgroep Boekhouders en secretarissen als aan de beroepsgroep Medisch secretarissen. Bijlage 2 geeft het overzicht van onderliggende relaties van ECABO-richtingen en -kwalificaties met de beroepsgroepenindeling van het ROA en het CBS en de opleidingstypen van het ROA. Er dient hierbij te worden opgemerkt, dat de relatie tussen opleiding en uiteindelijk beroep in de praktijk niet altijd 1 op 1 is. Ten aanzien van de baanopeningen, uitbreidings- en vervangingsvraag wordt de situatie voor de gekoppelde ROA-beroepsgroepen weergegeven, met daarbij in de

eerste kolom aangegeven welke ECABO-kwalificatierichtingen daarmee verband houden.

Tabel 1 - Gemiddeld aantal werkenden 2001-2002 en arbeidsvolume

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	aantal werkend	roa type-ring	arbeids-volume
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	253500	constant	188500
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	478000	stijgend	382500
COM	93	Verzekeringsagenten	19500	dalend	16000
COM	94	Commercieel employés	308000	constant	280000
ICT	105	Programmeurs	90000	stijgend	84500
IDV	20	Bibliotheekassistenten	20500	constant	15500
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	37000	constant	32000
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	77000	stijgend	59000
LOG	86	Productieplanners	61000	constant	55500
LOG	101	Administratieve transportemployés	29500	constant	30500
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	54500	stijgend	49500
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	51000	stijgend	47000
SEC	104	Medisch secretaresses	22000	constant	15000
		Totaal ECABO-beroepsgroepen	1501500		1255500
		Totaal generaal	7102500	constant	6257000

Bron: ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008.

Het ROA brengt tweejaarlijks hun arbeidsmarktprognose uit. De laatste prognose is uit 2003. De gegevens zijn dit jaar niet geactualiseerd.

De ontwikkeling in de werkgelegenheid voor wat betreft het aantal werkenden in ECABO-beroepen laat ten opzichte van het voorgaande jaar alleen bij de beroepsgroep verzekeringsagenten een daling zien. Van een stijging is sprake bij de beroepsgroepen binnen Orde en veiligheid, bij de beroepsgroep Boekhouders en secretaresses, Programmeurs en Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling. De sterke stijging van het aantal werkenden bij de beroepsgroep Programmeurs in 2002 is dit jaar afgevlakt naar een normale stijging. Bij de overige beroepsgroepen is sprake van een stabilisering van de werkgelegenheid.

Ten opzichte van de voorgaande periode zien we dat het gemiddeld aantal werkenden is gestegen 6.990.000 naar 7.102.500. Het totaal aantal werkenden in de onderscheiden ECABO-beroepsgroepen is gestegen van 1.485.500 naar 1.501.500. Dit is een stijging van 1,1%.

Wat betreft arbeidsvolume is de stijging iets minder groot dan de stijging bij het totaal aantal werkenden. Het arbeidsvolume - aantal banen omgerekend naar fte's - van de economisch-administratieve, ICT- en veiligheidsberoepen is nagenoeg gelijk gebleven. De toename van het aantal werkenden zit dus met name in deeltijdarbeid.

De Marktmonitor van ECABO is in de eerste helft van 2004 voorgelegd aan een groot aantal ECABO-leerbedrijven. De Marktmonitor geeft met zijn informatie op kwalificatieniveau een beeld van de werkgelegenheidssituatie en -perspectieven voor de economisch-administratieve, ICT- en veiligheidsberoepen. Het gaat uitdrukkelijk om beroepen op MBO-niveau.

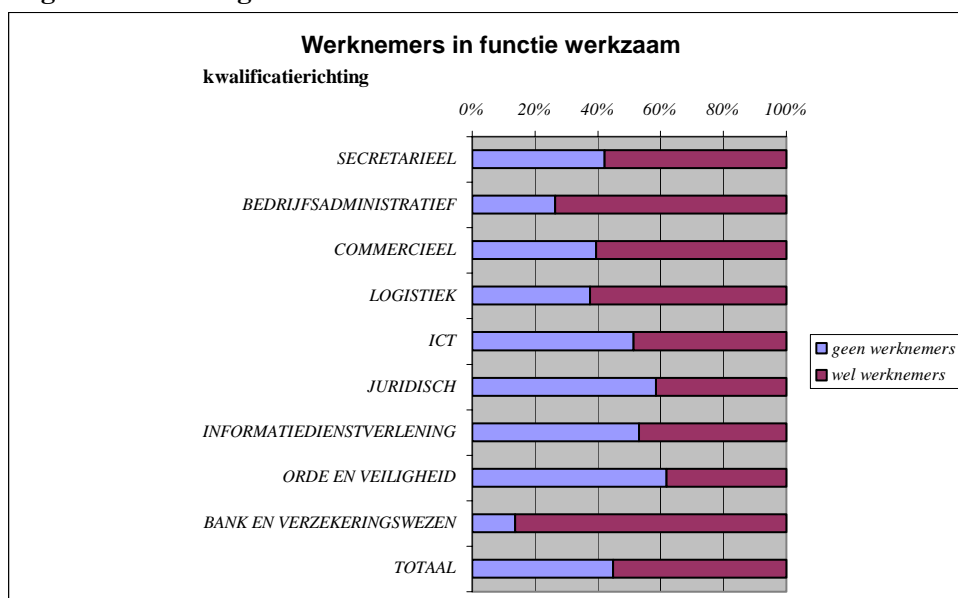
Per bedrijf is een set vragenlijsten voorgelegd van één van de acht kwalificatierichtingen. Zo zijn er 9.272 vragenlijsten beantwoord door 2.683 leerbedrijven.

De bedrijven is gevraagd naar het aantal werknemers in een bepaalde functie / kwalificatie, het aantal vacatures en de verwachting voor de toekomst (op korte en op langere termijn). Bij de verwachting op korte termijn is onderscheid gemaakt tussen uitbreidingsvraag en vervangingsvraag. Bij de verwachting op langere termijn is gevraagd naar de ontwikkeling van het aantal werknemers tot 2008.

Allereerst is per ECABO-kwalificatie nagegaan of er werknemers in het bedrijf werkzaam waren in de betreffende kwalificatie (zie figuur 2).

De kwalificatierichtingen waarin het relatief vaker voorkomt dat er werknemers werken, zijn vooral Bedrijfsadministratief, Bank- en verzekeringswezen, Commercieel en Logistiek. Vooral Orde en veiligheid is een richting waar het minder vaak dan gemiddeld voorkomt dat er werknemers werken in een voorgelegde functie. De verdeling wel of geen werknemers bij Secretarieel is ongeveer hetzelfde als de verdeling over alle kwalificaties.

Figuur 2 - Wel of geen werknemers werkzaam in functie

Bron: Marktmonitor 2004.

In de Marktmonitor van ECABO wordt vervolgens nagegaan bij de bedrijven die aangeven werknemers in de betreffende functie / kwalificatie in dienst te hebben, hoeveel dat er zijn.

In tabel 2 is het gemiddeld aantal werknemers per kwalificatie weergegeven.

Tabel 2 - Gemiddeld aantal werknemers per ECABO-kwalificatie, voorzover werknemers werkzaam in functie.

<i>Kwalificatie</i>	<i>aantal vragenlijsten</i>	<i>aantal werknemers</i>	<i>gemiddelde</i>	<i>standaardafwijking</i>
Administratief medewerker	212	924	4,36	11,44
Directiesecretaresse / Management assistent	200	506	2,53	5,00
Secretaresse	196	947	4,83	13,88
Secretarieel medewerker	180	512	2,84	3,70
SECRETARIEEL	788	2889	3,67	9,65
Administrateur	338	822	2,43	4,75
Bedrijfsadministratief medewerker	387	1319	3,41	4,70
Boekhoudkundig medewerker	328	949	2,89	6,49
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	1053	3090	2,93	5,35
Commercieel administratief medewerker	221	682	3,09	3,08
Commercieel medewerker binnendienst	193	606	3,14	4,54
Commercieel medewerker marketing en communicatie	131	251	1,92	2,81
COMMERCIEEL	545	1539	2,82	3,64
Logistiek medewerker - fysieke distributie	43	301	7,00	7,89
Logistiek medewerker - material management	37	173	4,68	4,24
Medewerker logistiek management - fysieke distributie	33	103	3,12	4,85
Medewerker logistiek management - material management	20	40	2,00	1,78
LOGISTIEK	133	617	4,64	5,86
Applicatiebeheerder	78	198	2,54	3,96
Applicatieontwikkelaar	91	373	4,10	6,95
ICT-beheerder	146	412	2,82	4,84
Medewerker beheer ICT	147	592	4,03	11,39
Netwerkbeheerder	148	350	2,36	2,43
Service medewerker ICT	160	460	2,88	4,47
ICT	770	2385	3,10	6,48
Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	45	252	5,60	6,02
Administratief-juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening	61	348	5,70	9,16
Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	134	588	4,39	13,96
Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	60	403	6,72	14,20
JURIDISCH	300	1591	5,30	12,23
Assistent Bedrijfsarchivaris	100	325	3,25	4,18
Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid	154	818	5,31	8,66
Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken	98	397	4,05	6,16
INFORMATIEDIENSTVERLENING	352	1540	4,38	6,99
Assistent Orde en Veiligheid differentiatie Assistent Beveiligger	37	335	9,05	14,56
Beveiligger	124	9833	79,30	299,56
Coördinator beveiliging	73	544	7,45	17,94
Medewerker Vrede en Veiligheid	11	2996	272,36	650,24
Particulier onderzoeker	34	320	9,41	13,31
Toeziachter	40	985	24,63	30,58
ORDE EN VEILIGHEID	319	15013	47,06	226,14
Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	265	2939	11,09	26,80
BANK en VERZEKERINGEN	265	2939	11,09	26,80
TOTAAL (bedrijven met werknemers)	4525	31603	6,98	61,71
TOTAAL ECABO	9272	31603	3,41	43,25

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

De tabel geeft het gemiddeld aantal werknemers per kwalificatie aan binnen bedrijven die aangaven dat er werknemers werkzaam waren in de betreffende functie. Het totaal gemiddelde is 7 werknemers per functie. Dit is gemeten bij iets minder dan de helft van de voorgelegde kwalificaties (4.525). Met een standaardafwijking van 61,71 zien we dat er nogal wat spreiding is in het aantal werknemers per kwalificatie. Zo is er een groot aantal bedrijven met één werknemer, maar er zijn ook uitschieters met veel werknemers. 26 maal gaven bedrijven aan dat er 100 of meer werknemers in de betreffende kwalificatie werkzaam waren. Het ging bij die grote bedrijven vooral om bedrijven die informatie verstrekten over kwalificaties in de richting Orde en veiligheid: de functies Medewerker vrede en veiligheid, Beveiligger en Toeziachter worden door veel werknemers uitgeoefend.

Binnen de kwalificatierichtingen wordt ten opzichte van het richtinggemiddelde een hoog gemiddelde aangetroffen bij:

- Administratief medewerker en Secretaresse
- Bedrijfsadministratief medewerker
- Commercieel medewerker binnendienst en Commercieel administratief medewerker
- Logistiek medewerker fysieke distributie
- Applicatieontwikkelaar en Medewerker beheer ICT
- Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid
- Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid
- Medewerker vrede en veiligheid en Beveiliging
- Commercieel medewerker Bank- en verzekeringswezen.

In de onderste rij van de tabel (grijs gearceerd) zijn de gegevens weergegeven over alle ingevulde vragenlijsten. In 9.272 vragenlijsten werd aangegeven dat er in totaal meer dan 30.000 werknemers werkzaam waren. Dit houdt in, dat het gemiddeld aantal werknemers per functie / kwalificatie met ongeveer de helft wordt teruggebracht (van gemiddeld 7 naar bijna 3½ werknemer).

Prognose tot 2008

In de Marktmonitor is ook gevraagd naar de verwachte ontwikkeling van de werkgelegenheid in de betreffende ECABO-beroepen tot 2008.

Uit de prognose blijkt dat er meer bedrijven een stijging verwachten tot 2008 van het aantal werknemers in de voorgelegde kwalificaties dan bedrijven die een daling verwachten. De grootste groep bedrijven geeft aan dat er naar verwachting geen verandering zal optreden in het aantal werknemers. Op het totaal verwacht 32% een stijging, 6% een daling en 62% geeft aan dat de situatie stabiel blijft (zie figuur 3, op de volgende pagina).

Per kwalificatierichting zijn de volgende verschillen te zien:

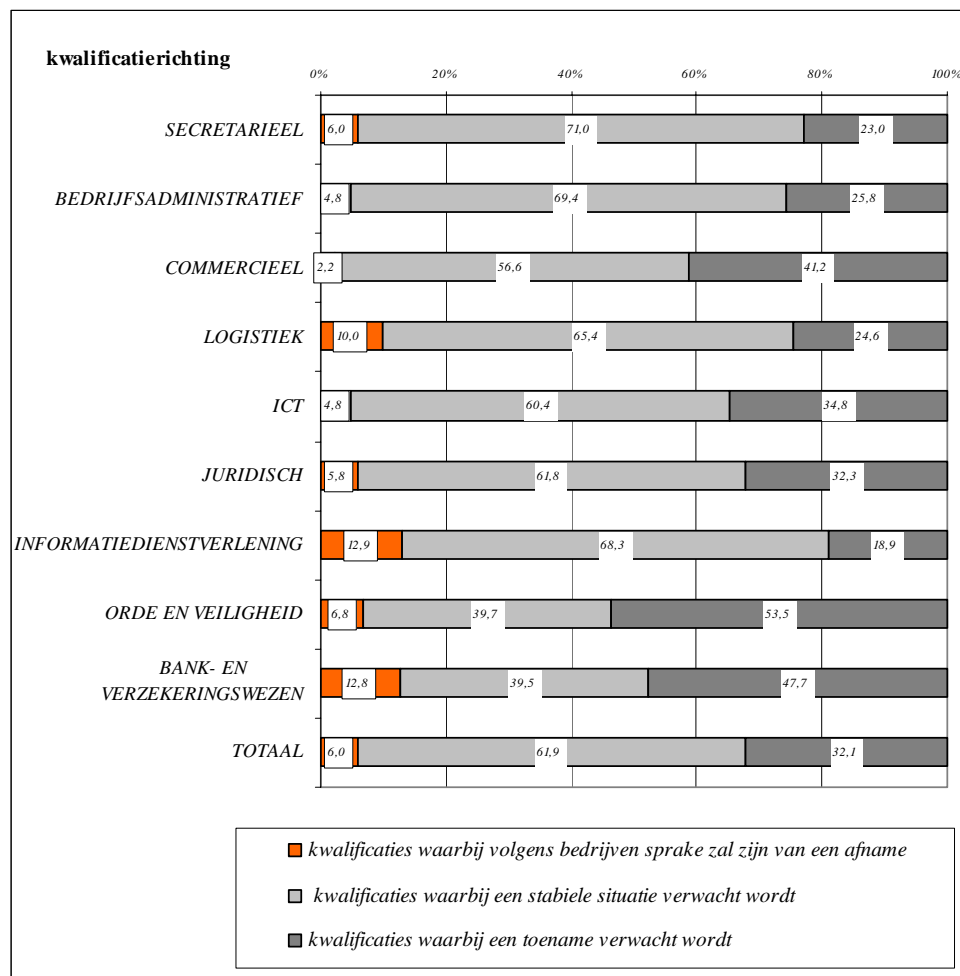
Bij Orde en veiligheid en Bank- en verzekeringswezen verwacht men in ongeveer de helft van de kwalificaties een stijging van het aantal werknemers tot 2008. Bij Commercieel is dit ruim 40%. Bij Informatiedienstverlening is dat nog geen 20%. Bij Secretarieel, Bedrijfsadministratief en Logistiek ligt dit percentage ook onder het totaalpercentage. Bij ICT en Juridisch is dit percentage ongeveer gelijk aan het totaalpercentage.

Opvallend is het grote verschil tussen kleine en grote bedrijven: kleine⁵ bedrijven voorspellen aanzienlijk vaker een toename in de werkgelegenheid tot 2008 dan grote bedrijven.

Het blijkt dat binnen bijna alle kwalificatierichtingen die verschillen naar bedrijfs-grootte zich voordoen. Alleen bij Juridisch zien we geen verschil in prognosecijfer tussen klein en middelgroot bedrijf. Bij Orde en veiligheid valt op, dat zowel bij kleine als bij grote bedrijven vaker een toename van werknemers verwacht wordt in de betreffende functies. Bij Bank- en verzekeringswezen valt op, dat bij grote bedrijven vaker een daling dan een stijging verwacht wordt in de werkgelegenheid.

⁵ Klein: tot 10 mdw's; middelgroot: tussen 11 en 50 mdw's; groot: meer dan 50 mdw's.

Figuur 3 - Verwachte ontwikkeling werkgelegenheid tot 2008 naar richting

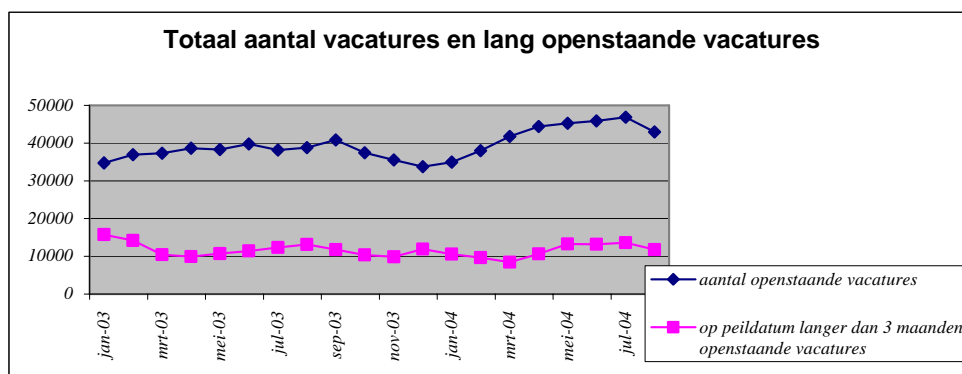
Bron Marktmonitor ECABO, 2004

2.2.3 Vacatures

2.2.3.1 Vacatures landelijk

In figuur 4 zien we het verloop van het aantal door CWI geregistreerde vacatures en het aantal vacatures dat langer dan 3 maanden openstaat. Het dieptepunt wat betreft het aantal openstaande vacatures ligt eind 2003. Daarna stijgt het aantal tot augustus 2004, terwijl het aandeel lang openstaande vacatures vanaf april 2003 een redelijk stabiel patroon vertoont.

Figuur 4 - Ontwikkeling vacatures

Bron: CWI, OLAP 2004.

Het CWI verwacht, dat het totaal aantal vacatures in 2004 en 2005 met gemiddeld 7 procent per jaar groeit.

2.2.3.2 Vacatures sectoraal

Volgens het CWI zijn de Handel en de Zakelijke dienstverlening sectoren waar de werkgelegenheid in banen zich reeds in 2004 enigszins herstelt. Dit zijn ook de sectoren waar een sterke groei van de vacaturestroom plaatsvindt. De groei van het aantal vacatures is relatief sterk in de Bouwnijverheid, Handel in en reparatie van vervoermiddelen, de Schoonmaak, het Onderwijs en enkele kleinere industriële sectoren. De zorg- en welzijnssector ervaart daarentegen een substantiële afname van het aantal vacatures (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.2.3.3 Vacatures regionaal

De regionale verschillen in de ontwikkeling van het aantal nieuwe vacatures tussen 2003 en 2005 zijn betrekkelijk gering. De grootste afwijking is te verwachten voor Zuid-Limburg, waar het aantal vacatures gemiddeld met slechts drie procent per jaar toeneemt tegenover zeven procent landelijk.

In de RPA-clusters Friesland en Nijmegen & Rivierenland neemt het aantal vacatures in de Zakelijke en financiële diensten het sterkst toe. In de Randstad en met name Zuid-Limburg blijft de toename van het aantal vacatures in deze bedrijfstak achter bij het nationale gemiddelde.

In Zuid-Drenthe, Flevoland, Haaglanden en Zuidoost-Brabant neemt het aantal vacatures tussen 2003 en 2005 in de Quartaire sector (overheid, onderwijs en zorgsector) toe. Voor Flevoland is de verklaring dat de banengroei binnen Zorg en welzijn daar bijna onverminderd hoog blijft. Voor de andere drie regio's is het vooral de banengroei bij Onderwijs die nog relatief hoog blijft (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.2.3.4 Vacatures ECABO-beroepen

Door middel van de Marktmonitor van ECABO is bij bedrijven uit het ECABO-leerbedrijvenregister nagegaan hoeveel vacatures er op dat moment waren voor de betreffende ECABO-kwalificaties. Over alle bedrijven is een gemiddelde berekend per kwalificatie.

In de volgende tabel wordt het overzicht gegeven van huidige vacatures naar ECABO-kwalificatie.

Tabel 3 - Aantal huidige vacatures naar kwalificatie en richting

<i>Kwalificatie</i>	<i>aantal vragenlijsten</i>	<i>aantal vacatures</i>	<i>gemiddelde</i>	<i>standaardafwijking</i>
Administratief medewerker	212	21	0,10	0,33
Directiesecretaresse / Management assistent	200	12	0,06	0,26
Secretaresse	196	17	0,09	0,35
Secretarieel medewerker	180	10	0,06	0,23
SECRETARIEEL	788	60	0,08	0,30
Administrateur	338	17	0,05	0,22
Bedrijfsadministratief medewerker	387	28	0,07	0,27
Boekhoudkundig medewerker	328	22	0,07	0,32
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	1053	67	0,06	0,27
Commercieel administratief medewerker	221	21	0,10	0,31
Commercieel medewerker binnendienst	193	28	0,15	0,52
Commercieel medewerker marketing en communicatie	131	9	0,07	0,25
COMMERCIEEL	545	58	0,11	0,39
Logistiek medewerker - fysieke distributie	43	9	0,21	0,51
Logistiek medewerker - material management	37	7	0,19	0,40
Medewerker logistiek management - fysieke distributie	33	1	0,03	0,17
Medewerker logistiek management - material management	20	1	0,05	0,22
LOGISTIEK	133	18	0,14	0,38
Applicatiebeheerder	78	17	0,22	1,17
Applicatieontwikkelaar	91	42	0,46	3,16
ICT-beheerder	146	17	0,12	0,36
Medewerker beheer ICT	147	36	0,24	1,53
Netwerkbeheerder	148	15	0,10	0,38
Service medewerker ICT	160	14	0,09	0,28
ICT	770	141	0,18	1,35
Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	45	15	0,33	1,51
Administratief-juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening	61	17	0,28	1,16
Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	134	25	0,19	0,68
Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	60	5	0,08	0,28
JURIDISCH	300	62	0,21	0,91
Assistent Bedrijfsarchivaris	100	3	0,03	0,17
Documentaire informatieverzorgers overheid en semi-overheid	154	19	0,12	0,40
Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken	98	2	0,02	0,14
INFORMATIEDIENSTVERLENING	352	24	0,07	0,29
Assistent Orde en Veiligheid differentiatie Assistent Beveiligers	37	21	0,57	1,14
Beveiligers	124	329	2,65	5,68
Coördinator beveiliging	73	29	0,40	1,36
Medewerker Vrede en Veiligheid	11	23	2,09	5,97
Particulier onderzoeker	34	16	0,47	0,75
Toezichthouder	40	55	1,38	2,86
ORDE EN VEILIGHEID	319	473	1,48	4,03
Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	265	97	0,37	1,99
BANK EN VERZEKERINGSWEZEN	265	97	0,37	1,99
TOTAAL ECABO	4525	1000	0,22	1,39

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

Gemiddeld gezien komen binnen Orde en veiligheid en Bank- en verzekeringswezen meer vacatures voor. Bij de afzonderlijke kwalificaties zijn de volgende relatief hoge gemiddeldes opvallend: Beveiliging, Medewerker vrede en veiligheid, Applicatieontwikkelaar, Administratief juridisch medewerker, de Logistiek medewerkers, Commercieel medewerker binnendienst, Administratief medewerker en Documentaire Informatieverzorger overheid en semi-overheid.

Het gemiddeld aantal vacatures in tabel 3 is gemeten op functieniveau / kwalificatieniveau. Naar bedrijfsniveau vertaald, komt het gemiddeld aantal vacatures op 0,40 per bedrijf.

Vorig jaar is eveneens het aantal vacatures vastgesteld. Toen constateerden we een gemiddeld aantal vacatures per kwalificatie van 0,15 en op bedrijfsniveau van 0,32. Afgaande op het aantal vacatures biedt 2004 dus een gunstiger beeld dan 2003.

In bijlage 6 is nog het overzicht opgenomen van bij het CWI ingediende vacatures op MBO-niveau in de afgelopen 12 maanden voor de beroepsgroepen Administratief, Automatisering, Beveiliging en Commercieel, voor de 6 CWI-districten. In de afsluitende paragraaf Conclusies arbeidsmarkt wordt dit vergeleken met het NWW-bestand binnen dezelfde beroepsgroepen.

2.2.4 Verwachte baanopeningen ECABO-beroepen

Baanopeningen zijn opgebouwd uit positieve uitbreidingsvraag en vervangingsvraag. In het geval van een negatieve uitbreidingsvraag (krimp van de werkgelegenheid), bestaan baanopeningen uit de vervangingsvraag. Eerst wordt het landelijke beeld van baanopeningen geschetst naar de voor ECABO relevante beroepsgroepen (2.2.4.1). Vervolgens wordt een regionale vertaling gemaakt naar 6 districten en 24 RPA-clusters (2.2.4.2). In Bijlage 3 wordt de regio-indeling van ECABO gekoppeld aan de indeling die het CWI hanteert, met een geografische kaart van Nederland naar 34 RPA-gebieden.

2.2.4.1 Baanopeningen landelijk

Tabel 4 - Aantal baanopeningen naar beroepsgroep en richting tot 2008

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	aantal	totaal %	gem. jaarlijks %	roa type-ring
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	61500	24	4,4	hoog
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	90300	19	3,5	gemiddeld
COM	93	Verzekeringsagenten	4100	22	4	gemiddeld
COM	94	Commercieel employés	46700	16	2,9	laag
ICT	105	Programmeurs	20100	22	4,4	gemiddeld
IDV	20	Bibliotheekassistenten	4800	23	4,1	gemiddeld
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	11000	29	5,2	hoog
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	14300	18	3,4	gemiddeld
LOG	86	Productieplanners	19200	33	5,9	erg hoog
LOG	101	Administratieve transportemployés	6400	22	4,1	gemiddeld
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	9600	19	3,5	gemiddeld
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	11000	21	3,9	gemiddeld
SEC	104	Medisch secretaresses	3200	12	2,3	erg laag
Totaal ECABO-beroepsgroepen			302200			
Totaal generaal			1377000	19	3,6	gemiddeld

Bron: ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008

De baanopeningen op landelijk niveau zitten wat betreft de ECABO-beroepen vooral bij de beroepsgroepen Productieplanners, Receptionisten en administratieve employés en Juridisch en fiscaal medewerkers. Het ROA typeert de groei bij Productieplanners met erg hoog en bij Receptionisten en administratieve employés en Juridisch en fiscaal medewerkers met hoog. Daarentegen blijken de baanopeningen erg laag te zijn binnen de beroepsgroep Medisch secretaresses en laag bij de Commercieel employés, in vergelijking met een gemiddelde groei over alle beroepsgroepen.

Ten opzichte van de 5-jarenprognose van het ROA met betrekking tot het aantal baanopeningen zoals die eind 2001 is gepresenteerd, wordt in de prognose van 2003 een vermindering geconstateerd van meer dan 700.000 baanopeningen over een periode van vijf jaar. Dit is een afname van een derde!

Ten aanzien van de genoemde ECABO-beroepsgroepen is sprake van een vermindering van het aantal baanopeningen met bijna 86.000: een iets minder grote afname van 22%.

Ten opzichte van de prognosecijfers van drie jaar geleden is vooral bij de beroepsgroep Boekhouders en secretaresses en Medisch secretaresses de situatie verslechterd voor wat betreft het aantal baanopeningen. Drie jaar geleden bleek het aantal baanopeningen over de 5-jaar-periode nog erg hoog bij Boekhouders en secretaresses, in 2003 zakte het aantal baanopeningen naar een gemiddelde waarde. Bij Medisch secretaresses was sprake van een verslechtering van een gemiddeld aantal baanopeningen volgens de vorige prognose naar een erg laag aantal baanopeningen in 2003. Een iets minder sterke verslechtering treffen we aan bij Commercieel employés, Bibliotheekassistenten, Programmeurs en Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling.

Bij de beroepsgroep Verzekeringsagenten is sprake van een verbetering. Dit geldt ook - weliswaar in iets mindere mate - voor de beroepsgroepen Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés, Administratieve transportemployés en Juridisch en fiscaal medewerkers en voor Receptionisten en administratieve employés.

De situatie blijft constant voor wat betreft het aantal verwachte baanopeningen ten opzichte van de prognose van drie jaar geleden bij de beroepsgroep Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpen.

Uit de Marktmonitor van ECABO zijn dit jaar eveneens de baanopeningen af te leiden. In de Marktmonitor is gevraagd naar de uitbreidingsvraag en vervangingsvraag voor komend jaar. In tabel 5 zijn de daaruit afgeleide baanopeningen voor komend jaar aangegeven.

Tabel 5 - Baanopeningen naar kwalificatierichting en kwalificatie

	<i>aantal vragenlijsten</i>	<i>aantal baanopeningen</i>	<i>gemiddelde</i>	<i>standaardafwijking</i>
<i>Kwalificatie</i>				
Administratief medewerker	410	112	0,27	0,97
Directiesecretaresse / Management assistent	374	70	0,19	0,53
Secretaresse	385	78	0,20	0,69
Secretariele medewerker	391	56	0,14	0,46
SECRETARIEEL	1560	316	0,20	0,70
Administrateur	498	107	0,21	0,63
Bedrijfsadministratief medewerker	530	152	0,29	0,80
Boekhoudkundig medewerker	511	102	0,20	0,62
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	1539	361	0,23	0,69
Commercieel administratief medewerker	343	110	0,32	0,65
Commercieel medewerker binnendienst	319	111	0,35	0,81
Commercieel medewerker marketing en communicatie	311	63	0,20	0,56
COMMERCIEEL	973	284	0,29	0,68
Logistiek medewerker - fysieke distributie	59	42	0,71	1,18
Logistiek medewerker - material management	60	30	0,50	0,83
Medewerker logistiek management - fysieke distributie	55	9	0,16	0,46
Medewerker logistiek management - material management	55	5	0,09	0,40
LOGISTIEK	229	86	0,38	0,83
Applicatiebeheerder	301	35	0,12	0,68
Applicatieontwikkelaar	302	93	0,31	1,96
ICT-beheerder	301	64	0,21	0,59
Medewerker beheer ICT	320	495	1,55	21,26
Netwerkbeheerder	299	65	0,22	0,62
Service medewerker ICT	353	101	0,29	0,69
ICT	1876	853	0,45	8,83
Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	216	23	0,11	0,44
Administratief-juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening	215	48	0,22	1,25
Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	216	96	0,44	2,14
Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	214	33	0,15	0,64
JURIDISCH	861	200	0,23	1,30
Assistent Bedrijfsarchivaris	280	23	0,08	0,44
Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid	280	39	0,14	0,47
Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken	281	22	0,08	0,35
INFORMATIEDIENSTVERLENING	841	84	0,10	0,42
Assistent Orde en Veiligheid differentiatie Assistent Beveiligger	188	118	0,63	1,95
Beveiligger	176	1611	9,15	29,16
Coördinator beveiliging	170	126	0,74	2,78
Medewerker Vrede en Veiligheid	175	145	0,83	7,12
Particulier onderzoeker	186	77	0,41	1,53
Toezichthouder	190	181	0,95	3,09
ORDE EN VEILIGHEID	1085	2258	2,08	12,61
Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	308	594	1,93	19,98
BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN	308	594	1,93	19,98
TOTAAL ECABO	9272	5036	0,54	6,96

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

Zo werden er meer dan 5.000 baanopeningen gemeld. Dit betekent een gemiddelde van ongeveer een 0,5 baanopening per functie / kwalificatie. Dit gemiddelde is veel hoger bij Orde en Veiligheid en Bank- en verzekeringswezen. Bij Informatiedienstverlening, Secretarieel, Juridisch, Bedrijfsadministratief en Commercieel is het gemiddeld aantal baanopeningen veel lager dan gemiddeld. Bij ICT en Logistiek ligt het gemiddelde iets onder het totaal gemiddelde.

Tabel 5 geeft ook de baanopeningen weer op specifiek kwalificatieniveau. Dit is een aanvulling op de meer algemene beroepsgroepenindeling die het ROA han-

teert. Zo wordt het mogelijk specifiek in te gaan op de baanopeningen bij een secretaresse-functie en een boekhoudkundig medewerker. Bij de baanopeningen zien we dat bij deze twee functies sprake is van een even hoog gemiddelde, namelijk 0,20.

Opvallend hoge gemiddeldes in baanopeningen binnen de afzonderlijke kwalificatierichtingen ten opzichte van het richtingstotaal werden aangetroffen bij:

- Beveiliging
- Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen
- ICT-beheerder
- Logistiek medewerker fysieke distributie en – material management
- Sociaal juridisch medewerker – arbeidsvoorziening en personeelswerk
- Commercieel medewerker binnendienst en Commercieel administratief medewerker
- Bedrijfsadministratief medewerker en Administratief medewerker

2.2.4.2 Baanopeningen regionaal

De gegevens over baanopeningen van het ROA zijn aantallen op landelijk niveau. Om een indruk te krijgen van de arbeidsmarktperspectieven van de onderscheiden ECABO-beroepen op regionaal niveau, hebben we de landelijke cijfers bewerkt en vertaald naar de 24 RPA-clusters. Hiertoe hebben we de volgende drie bronnen met elkaar in verband gebracht: CBS, ROA en CWI. Om tot baanopeningen per beroepsgroep op regionaal niveau te komen is gekeken naar het relatieve aandeel van de regionale werkzame beroepsbevolking per betreffende beroepsgroep binnen twaalf (groepen van) economische sectoren. In Bijlage 4 zijn deze sectoren aangegeven.

De regionale baanopeningen zijn berekend op basis van de landelijk groeipercentages van het ROA per beroepsgroep. Dit betekent, dat waar de regionale groeicijfers in het aantal banen van werknemers (CWI) afwijken van het landelijke beeld - een gemiddelde jaarlijkse groei van 0,9% tot en met 2008⁶ -, de aangegeven aantallen regionale baanopeningen voor wat betreft het aandeel van de uitbreidingsvraag naar verwachting overschat dan wel onderschat zullen zijn, namelijk in het geval van lagere respectievelijk hogere verwachte regionale groei ten opzichte van de landelijke groei. In deze gevallen wordt dit per betreffend RPA-cluster kort aangegeven. Voor een uitgebreide verantwoording van de berekeningen verwijzen we naar Bijlage 5.

De gegevens per RPA-cluster worden gegroepeerd gepresenteerd naar de 6 districten die het CWI hanteert. Achtereenvolgens komen de volgende districten aan bod: District Noord, Oost, Middenwest, Noordwest, Zuidwest en Zuidoost.

⁶ Het ROA heeft de verwachte gemiddelde jaarlijkse uitbreidingsvraag tot 2008 in augustus 2003 bijgesteld (van 0,8% naar 0,2%). In het vorige Arbeidsmarktadvies van ECABO is deze bijstelling reeds verwerkt.

Tabel 6 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT NOORD

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 1 Groningen / Noord Drenthe	RPA 2 Friesland	RPA 3 Zuid Drenthe	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	2395	2069	1066	5530
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	3806	3157	1646	8609
COM	93	Verzekeringsagenten	168	163	73	404
COM	94	Commercieel employés	1658	1736	819	4213
ICT	105	Programmeurs	792	615	319	1726
IDV	20	Bibliotheekassistenten	217	157	82	456
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	534	367	196	1097
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	691	509	267	1467
LOG	86	Productieplanners	821	690	381	1892
LOG	101	Administratieve transportemployés	237	183	91	511
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	495	338	183	1016
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	568	391	215	1174
SEC	104	Medisch secretaresses	159	117	63	340
Totaal ECABO-beroepsgroepen			12541	10492	5401	28435

Bron: ROA, bewerking ECABO

District Noord bestaat uit de RPA-clusters Groningen / Noord Drenthe, Friesland en Zuid-Drenthe. Het CWI verwacht dat de groei tot en met 2008 in de eerste twee clusters achterblijft ten opzichte van de gemiddelde landelijke ontwikkeling in het aantal banen van werknemers (groei is respectievelijk 0,5% en 0,6%). De aangegeven aantallen baanopeningen zullen daarom naar verwachting een overschatting zijn. RPA-cluster 3 zit qua verwachte groei op het landelijke gemiddelde.

Tabel 7 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT OOST

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 4 IJssel Vecht	RPA 5 Twente	RPA 6 IJssel- Veluwe	RPA 7 Achter- hoek / Arnhem	RPA 8 Rivieren- land / Nij- megen	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	1264	1955	3140	2363	1908	10630
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	1997	3087	4914	3676	2992	16666
COM	93	Verzekeringsagenten	68	112	224	158	130	692
COM	94	Commercieel employés	908	1413	2482	1865	1466	8135
ICT	105	Programmeurs	391	632	1040	758	633	3454
IDV	20	Bibliotheekassistenten	99	161	255	189	161	865
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	207	346	604	426	344	1927
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	325	491	793	575	544	2728
LOG	86	Productieplanners	478	727	1062	825	628	3720
LOG	101	Administratieve transportemployés	143	205	313	229	187	1077
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	201	334	564	403	330	1832
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	216	354	610	433	335	1948
SEC	104	Medisch secretaresses	78	111	177	126	129	623
Totaal ECABO-beroepsgroepen			6375	9928	16178	12026	9787	54297

Bron: ROA, bewerking ECABO

District Oost bestaat uit de RPA-clusters IJssel-Vecht, Twente, IJssel-Veluwe, Achterhoek / Arnhem en Rivierenland / Nijmegen. De verwachte regionale groei in het aantal banen van werknemers tot en met 2008 is in de RPA-clusters 4, 5 en 6 lager dan de landelijke groei (respectievelijk 0,7%, 0,5% en 0,8%). Het aantal aangegeven baanopeningen voor deze regio's zal naar verwachting een overschatting zijn. De verwachte regionale groei tot en met 2008 is in RPA-cluster 8 met 1,3% hoger dan het landelijk gemiddelde, waardoor het aantal baanopeningen in deze regio in werkelijkheid waarschijnlijk iets hoger zal zijn dan aangegeven. RPA-cluster 7 zit qua verwachte groei op het landelijke gemiddelde.

Tabel 8 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT MIDDENWEST

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 9 Flevoland	RPA 10 Gooi & Vechtstreek	RPA 11 Eemland	RPA 12 West Utrecht	RPA 15 Rijn-Gouwe	RPA 16 Haaglanden	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	1331	946	924	2973	2997	3866	13037
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	2021	1409	1415	4601	4609	6088	20143
COM	93	Verzekeringsagenten	104	68	78	251	246	368	1115
COM	94	Commercieel employés	1178	926	809	2543	2478	3023	10958
ICT	105	Programmeurs	466	332	332	1077	1018	1431	4656
IDV	20	Bibliotheekassistenten	103	69	78	261	237	363	1111
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	244	109	178	594	632	1049	2806
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	284	212	227	753	721	959	3156
LOG	86	Productieplanners	440	291	263	877	951	1091	3913
LOG	101	Administratieve transportemployés	166	99	73	293	325	380	1336
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	227	116	168	559	572	932	2574
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	218	63	159	536	630	1062	2668
SEC	104	Medisch secretaresses	54	42	45	150	153	174	620
Totaal ECABO-beroepsgroepen			6836	4682	4749	15468	15569	20786	68093

Bron: ROA, bewerking ECABO

Tot District Middenwest behoren de RPA-clusters Flevoland, Gooi & Vechtstreek, Eemland, West-Utrecht, Rijn-Gouwe en Haaglanden. RPA-cluster 10, 11 en 16 zullen volgens de verwachting tot en met 2008 een lagere groei van de werkgelegenheid kennen dan het landelijke gemiddelde (resp. 0,4%, 0,7% en 0,5%), waardoor het aangegeven aantal baanopeningen voor deze regio's in werkelijkheid waarschijnlijk iets lager zal uitvallen. Voor de regio's Flevoland en Rijn-Gouwe wordt een hogere groei verwacht dan het landelijke beeld. Voor laatstgenoemde regio is dat 1,0%, voor Flevoland zelfs 2,8%. Met name in deze laatste regio zal het werkelijke aantal baanopeningen hoger uitkomen dan aangegeven.

Tabel 9 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT NOORDWEST

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 13 Noord-Holland Noord	RPA 14 Zuidelijk Noord-Holland	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	2182	7233	9415
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	3365	10894	14259
COM	93	Verzekeringsagenten	184	593	778
COM	94	Commercieel employés	1741	6222	7962
ICT	105	Programmeurs	677	2471	3148
IDV	20	Bibliotheekassistenten	171	599	770
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	482	1375	1857
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	524	1728	2252
LOG	86	Productieplanners	700	2230	2930
LOG	101	Administratieve transportemployés	203	821	1024
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	427	1284	1711
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	528	1267	1795
SEC	104	Medisch secretaresses	114	343	457
Totaal ECABO-beroepsgroepen			11298	37060	48358

Bron: ROA, bewerking ECABO

De RPA-clusters Noord-Holland Noord en Zuidelijk Noord-Holland vormen het District Noordwest. In de eerst genoemde regio wordt tot en met 2008 een hogere groei van de werkgelegenheid verwacht dan het landelijke gemiddelde, namelijk 1,1%. Voor de tweede regio is de gemiddelde jaarlijkse groeiverwachting tot en met 2008 0,7%. De aangegeven aantallen baanopeningen zullen daarmee in het eerste geval naar verwachting een onderschatting en in het tweede geval een overschatting zijn.

Tabel 10 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT ZUIDWEST

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 17 Rijnmond	RPA 18 Zeeland	RPA 19 West Brabant	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	6149	1198	2355	9701
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	9401	1808	3671	14880
COM	93	Verzekeringsagenten	446	71	154	670
COM	94	Commercieel employés	5015	886	1888	7790
ICT	105	Programmeurs	2094	350	768	3212
IDV	20	Bibliotheekassistenten	478	86	181	745
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	1195	190	414	1799
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	1456	321	533	2310
LOG	86	Productieplanners	2114	419	866	3399
LOG	101	Administratieve transportemployés	845	119	266	1230
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	1101	182	391	1674
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	1144	196	413	1753
SEC	104	Medisch secretaresses	307	81	114	502
Totaal ECABO-beroepsgroepen			31745	5907	12014	49665

Bron: ROA, bewerking ECABO

Tot District Zuidwest behoren de RPA-clusters Rijnmond, Zeeland en West-Brabant. De verwachte regionale groei tot en met 2008 is in de eerste twee regio's lager dan het landelijk gemiddelde (resp. 0,5% en 0,4%), waardoor het aangegeven aantal baanopeningen naar verwachting een overschatting is. Voor regio West-Brabant verwacht het CWI tot en met 2008 een hogere groei dan het landelijk gemiddelde, namelijk 1,0%, waardoor het aantal baanopeningen waarschijnlijk iets hoger uitvalt.

Tabel 11 - Verwachte baanopeningen tot 2008, DISTRICT ZUIDOOST

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	RPA 20 Midden Brabant	RPA 21 Noordoost Brabant	RPA 22 Zuidoost Brabant	RPA 23 Noord- en Midden - Limburg	RPA 24 Zuid-Limburg	Totaal
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	1405	2194	2555	1741	2143	10038
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	2150	3396	3985	2620	3249	15400
COM	93	Verzekeringsagenten	90	132	151	104	171	648
COM	94	Commercieel employés	1224	1813	2084	1421	1714	8257
ICT	105	Programmeurs	431	730	877	516	653	3207
IDV	20	Bibliotheekassistenten	101	165	201	122	171	760
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	186	329	383	254	431	1583
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	324	489	584	431	555	2383
LOG	86	Productieplanners	502	809	929	667	742	3649
LOG	101	Administratieve transportemployés	126	243	241	202	211	1022
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	186	326	387	247	392	1538
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	178	298	338	255	469	1538
SEC	104	Medisch secretaresses	75	105	126	105	129	541
Totaal ECABO-beroepsgroepen			6978	11029	12841	8685	11030	50564

Bron: ROA, bewerking ECABO

Onder District Zuidoost vallen de volgende RPA-clusters: Midden Brabant, Noordoost Brabant, Zuidoost Brabant, Noord- en Midden- Limburg en Zuid-Limburg. De regionale werkgelegenheidsgroei in de RPA's 21, 22 en 24 (resp. 0,8%, 0,7% en 0,4%) komt in de verwachting tot en met 2008 lager uit dan de gemiddelde groei in Nederland. RPA 20 komt met 1,0% groei tot en met 2008 iets hoger uit dan het landelijk gemiddelde en RPA 23 volgt het landelijke beeld. Bovenstaande aantallen baanopeningen zullen bij de RPA's 21, 22 en 24 in realiteit waarschijnlijk lager uitkomen en bij RPA 20 iets hoger.

Uit de Marktmonitor van ECABO zijn ook regionale baanopeningen af te leiden. Het landelijk beeld met betrekking tot baanopeningen zien we ook ongeveer terug op regioniveau.

Tabel 12 - Gemiddeld aantal baanopeningen per kwalificatierichting naar district

	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost	Totaal
SECRETARIEEL	0,07	0,15	0,27	0,20	0,17	0,29	0,20
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	0,11	0,14	0,30	0,25	0,24	0,29	0,23
COMMERCIEEL	0,19	0,28	0,27	0,33	0,28	0,36	0,29
LOGISTIEK	.	0,30	0,42	0,63	0,33	0,50	0,38
ICT	0,08	0,26	0,39	2,07	0,18	0,23	0,45
JURIDISCH	0,22	0,21	0,26	0,40	0,11	0,15	0,23
INFORMATIEDIENSTVERLENING	0,12	0,08	0,15	0,13	0,08	0,06	0,10
ORDE EN VEILIGHEID	4,00	1,17	3,10	2,15	2,19	1,15	2,08
BANK- EN VERZEKERINGSWEZEN	1,11	0,60	6,90	0,50	0,68	0,76	1,93
TOTAAL	0,44	0,35	0,83	0,84	0,38	0,40	0,54

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

Opvallend veel baanopeningen ten opzichte van het landelijke beeld treffen we aan bij:

- ICT in Noordwest
- Orde en veiligheid in Noord en Middenwest
- Bank- en verzekeringswezen in Middenwest
- Logistiek in Noordwest en Zuidoost
- Juridisch in Noordwest
- Commercieel in Zuidoost
- Bedrijfsadministratief in Middenwest en Zuidoost
- Secretarieel, eveneens in Middenwest en Zuidoost.

2.2.5 Verwachte uitbreidingsvraag ECABO-beroepen landelijk

De uitbreidingsvraag wordt gevormd door nieuw ontstane banen als gevolg van uitbreiding van de werkgelegenheid.

Volgens de gegevens van ROA (tabel 13), is de verwachte uitbreidingsvraag over de periode 2003 - 2008 erg hoog bij de beroepsgroepen Productieplanners en Programmeurs en hoog bij de beroepsgroep Boekhouders en secretaresses en Juridisch en fiscaal medewerkers.

De uitbreidingsvraag is laag bij de beroepsgroepen Bibliotheekassistenten, Verzekeringsagenten, Commercieel employés en Medisch secretaresses. Bij de overige beroepsgroepen is sprake van een uitbreidingsvraag die ongeveer gelijk is aan de gemiddelde uitbreidingsvraag voor alle beroepsgroepen.

Tabel 13 - Verwachte uitbreidingsvraag van 2003 tot 2008 naar beroepsgroep, landelijk

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	aantal	totaal %	gem. jaarlijks %	roa type-ring
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	-6000	-2	-0,5	gemiddeld
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	29100	6	1,2	hoog
COM	93	Verzekeringsagenten	-700	-4	-0,7	laag
COM	94	Commercieel employés	-18500	-6	-1,3	laag
ICT	105	Programmeurs	12200	13	2,5	erg hoog
IDV	20	Bibliotheekassistenten	-1100	-5	1,0	laag
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	3000	8	1,5	hoog
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	4000	5	1,0	gemiddeld
LOG	86	Productieplanners	11300	20	3,6	erg hoog
LOG	101	Administratieve transportemployés	-900	-3	-0,7	gemiddeld
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	2300	4	0,9	gemiddeld
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	1500	3	0,6	gemiddeld
SEC	104	Medisch secretaresses	-1000	-4	-0,8	laag
		Totaal ECABO-beroepsgroepen	35200			
		Totaal generaal	83100	1	0,2	gemiddeld

Bron: ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008

Bij een vergelijking van de uitbreidingsvraag van 2003 - 2008 met die van de periode 2001 - 2006, zien we enkele opvallende verschillen. De gemiddelde uitbreidingsvraag over alle beroepen is opzienbarend gedaald met maar liefst 80% (van 421.300 naar 83.100). Dit geldt in iets mindere mate voor de economisch-administratieve beroepsgroepen: een uitbreidingsvraag van 110.800 naar 35.200 (een daling van bijna 70%).

Uitschieters in positieve zin zijn de beroepsgroepen Juridisch en fiscaal medewerkers en Programmeurs. Voor de volgende beroepsgroepen is ook sprake van enige verbetering, namelijk van een lage naar een gemiddelde uitbreidingsvraag: Receptionisten en administratieve employés, Verzekeringsagenten, Administratieve transportemployés en Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés. De situatie rondom de uitbreidingsvraag is ten opzichte van drie jaar geleden verslechterd bij de beroepsgroepen Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling, Commercieel employés, Medisch secretaresses en Bibliotheekassistenten. Er is sprake van een stabilisering van de uitbreidingsvraag bij de beroepsgroep Productieplanners, Boekhouders en secretaresses en Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten.

In 2004 is bij de Marktmonitor van ECABO gevraagd naar de omvang van uitbreidingsvraag en vervangingsvraag per functie / kwalificatie voor het komende jaar.

De ruim 30.000 werknemers in de bijna 2.700 bedrijven leverden een uitbreidingsvraag op van in totaal 3.027 werknemers. Dus op het totaal aantal werknemers dat werkzaam is in de voorgelegde functies is sprake van een uitbreidingsvraag van ongeveer 10%.

In onderstaande tabel is de uitbreidingsvraag weergegeven per kwalificatierichting en per kwalificatie.

Tabel 14 - Verwachte uitbreidingsvraag naar kwalificatie

<i>Kwalificatie</i>	<i>aantal vragenlijsten</i>	<i>uitbreidingsvraag</i>	<i>gemiddelde</i>	<i>standaardafwijking</i>
Administratief medewerker	410	43	0,10	0,38
Directiesecretaresse / Management assistent	374	36	0,10	0,36
Secretaresse	385	32	0,08	0,39
Secretarieel medewerker	391	23	0,06	0,40
SECRETARIEEL	1560	134	0,09	0,39
Administrateur	498	69	0,14	0,46
Bedrijfsadministratief medewerker	530	79	0,15	0,69
Boekhoudkundig medewerker	511	49	0,10	0,38
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	1539	197	0,13	0,53
Commercieel administratief medewerker	343	76	0,22	0,49
Commercieel medewerker binnendienst	319	64	0,20	0,55
Commercieel medewerker marketing en communicatie	311	46	0,15	0,41
COMMERCIEEL	973	186	0,19	0,48
Logistiek medewerker - fysieke distributie	59	17	0,29	0,62
Logistiek medewerker - material management	60	20	0,33	0,71
Medewerker logistiek management - fysieke distributie	55	7	0,13	0,34
Medewerker logistiek management - material management	55	3	0,05	0,23
LOGISTIEK	229	47	0,21	0,53
Applicatiebeheerder	301	21	0,07	0,64
Applicatieontwikkelaar	302	76	0,25	1,90
ICT-beheerder	301	31	0,10	0,71
Medewerker beheer ICT	320	420	1,31	19,59
Netwerkbeheerder	299	42	0,14	0,44
Service medewerker ICT	353	59	0,17	0,50
ICT	1876	649	0,35	8,14
Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	216	13	0,06	0,35
Administratief-juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening	215	31	0,14	1,06
Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	216	38	0,18	0,79
Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	214	13	0,06	0,29
JURIDISCH	861	95	0,11	0,70
Assistent Bedrijfsarchivaris	280	14	0,05	0,38
Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid	280	12	0,04	0,30
Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken	281	8	0,03	0,28
INFORMATIEDIENSTVERLENING	841	34	0,04	0,32
Assistent Orde en Veiligheid differentiatie Assistent Beveiligers	188	90	0,48	1,65
Beveiligers	176	867	4,93	15,96
Coördinator beveiliging	170	79	0,46	1,93
Medewerker Vrede en Veiligheid	175	45	0,26	1,78
Particulier onderzoeker	186	63	0,34	1,29
Toezichthouder	190	137	0,72	2,61
ORDE EN VEILIGHEID	1085	1281	1,18	6,85
Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	308	404	1,31	17,14
BANK EN VERZEKERINGEN	308	404	1,31	17,14
TOTAAL ECABO	9272	3027	0,33	5,38

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

De gemiddelde uitbreidingsvraag is over alle reacties gezien 0,33. In gemiddeld één op de drie voorgelegde kwalificaties wordt aangegeven dat er een uitbreidingsvraag is van één werknemer.

Per kwalificatierichting gezien is de uitbreidingsvraag het hoogst bij Bank- en verzekeringswezen en Orde en veiligheid en lager bij Informatiedienstverlening, Se-

cretarieel, Juridisch, Commercieel en Logistiek. De uitbreidingsvraag voor ICT-functies is gemiddeld.

Op kwalificatieniveau valt de hoge uitbreidingsvraag op bij Beveiliging ten opzichte van de andere functies binnen Orde en veiligheid. Bij ICT is de relatief hoge gemiddelde uitbreidingsvraag bij de Medewerker beheer ICT opvallend.

2.2.6 Verwachte vervangingsvraag ECABO-beroepen landelijk

Naast de uitbreidingsvraag is eveneens informatie beschikbaar over de vervangingsvraag per beroepsgroep. Dit is de vraag naar personeel ter vervanging van vertrekkend personeel, bijvoorbeeld als gevolg van pensionering, arbeidsongeschiktheid of arbeidsmobiliteit.

Onderstaande tabel laat zien dat de vervangingsvraag volgens ROA hoog is bij de beroepsgroepen Receptionisten en administratieve employés, Verzekeringsagenten, Bibliotheekassistenten, Juridisch en fiscaal medewerkers en Administratieve transportemployés. Erg laag is de vervangingsvraag bij de beroepsgroep Programmeurs. Van een lage vervangingsvraag is sprake bij de beroepsgroepen Boekhouders en secretaresses, Commercieel employés, Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling, Productieplanners, Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpen en Medisch secretaresses.

Tabel 15 - Verwachte vervangingsvraag van 2003 tot 2008 naar beroepsgroep, landelijk

ECABO-richting	roa nr.	roa beroepsgroep	aantal	totaal %	gem. jaarlijks %	roa type-ring
BA / SEC	89	Receptionisten en administratieve employés	61500	24	4,4	hoog
BA / SEC	90	Boekhouders en secretaresses	61300	13	2,4	laag
COM	93	Verzekeringsagenten	4100	21	3,8	hoog
COM	94	Commercieel employés	46700	15	2,9	laag
ICT	105	Programmeurs	7900	9	1,7	erg laag
IDV	20	Bibliotheekassistenten	4800	23	4,3	hoog
JUR	98	Juridisch en fiscaal medewerkers	8000	22	4	hoog
JUR	109	Activiteitenbegeleiders en mdw's arbeidsbemiddeling	10300	13	2,5	laag
LOG	86	Productieplanners	7800	13	2,5	laag
LOG	101	Administratieve transportemployés	6400	22	4	hoog
O&V	124	Asp. politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten	7400	14	2,6	laag
O&V	125	Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés	9500	19	3,5	gemiddeld
SEC	104	Medisch secretaresses	3200	14	2,7	laag
		Totaal ECABO-beroepsgroepen	238900			
		Totaal generaal	1133400	16	3,1	gemiddeld

Bron: ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008

Als we deze cijfers vergelijken met de vervangingsvraag die drie jaar geleden door ROA is becijferd, dan zien we dat de totale vervangingsvraag is gedaald, maar dat die daling zich nauwelijks heeft voorgedaan bij de economisch-administratieve beroepsgroepen.

Als we kijken naar de beroepsgroepen met ROA-typering gemiddeld voor de vervangingsvraag, dan blijkt dat de situatie in ongeveer de helft van de gevallen niet veranderd is, namelijk bij Receptionisten en administratieve employés, Biblio-

theekassistenten, Juridisch en fiscaal medewerkers, Activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling, Politieagenten, onderofficieren en beveiligingsemployés en Medisch secretaresses. Volgens de opgave van het ROA is de situatie verslechterd bij de beroepsgroepen Boekhouders en secretaresses, Commercieel employés, Programmeurs en Aspirant politieagenten, soldaten en beveiligingshulpkrachten.

Van een verbetering is sprake bij de beroepsgroepen Verzekeringsagenten, Productieplanners en Administratieve transportemployés.

Van een vervangingsvraag is alleen sprake wanneer een bedrijf aangeeft dat er al werknemers in de betreffende functie werkzaam zijn. Dit leverde in de ECABO Marktmonitor 2004 een vervangingsvraag op van 0,42 bij ruim 4.500 waarnemingen (tabel 16).

Op het niveau van de kwalificatierichtingen is de vervangingsvraag relatief hoog bij Orde en veiligheid en Bank- en verzekeringswezen en relatief laag bij Informatiedienstverlening, Bedrijfsadministratief en Secretarieel.

Uitschieters zien we bij de volgende kwalificaties: Medewerker vrede en veiligheid, Beveiliging, Logistiek medewerker fysieke distributie, Medewerker beheer ICT, Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk, Administratief medewerker en Commercieel medewerker binnendienst.

In tegenstelling tot de hoge vervangingsvraag die ROA verwacht voor de beroepsgroep Bibliotheekassistenten, geeft de Marktmonitor van ECABO aan, dat er relatief gezien sprake is van een erg lage vervangingsvraag. Een mogelijke verklaring hiervoor is het verschil in prognoseperiode: het ROA hanteert een prognoseperiode tot 2008, de Marktmonitor kijkt alleen naar komend jaar.

Tabel 16 - Verwachte vervangingsvraag naar kwalificatie

<i>Kwalificatie</i>	<i>aantal vragenlijsten</i>	<i>vervangingsvraag</i>	<i>gemiddelde</i>	<i>standaardafwijking</i>
Administratief medewerker	212	65	0,31	1,20
Directiesecretaresse / Management assistent	200	33	0,17	0,46
Secretaresse	196	41	0,21	0,72
Secretarieel medewerker	180	22	0,12	0,42
SECRETARIEEL	788	161	0,20	0,78
Administrateur	338	37	0,11	0,36
Bedrijfsadministratief medewerker	387	63	0,16	0,40
Boekhoudkundig medewerker	328	51	0,16	0,50
BEDRIJFSADMINISTRATIEF	1053	151	0,14	0,42
Commercieel administratief medewerker	221	34	0,15	0,41
Commercieel medewerker binnendienst	193	46	0,24	0,63
Commercieel medewerker marketing en communicatie	131	14	0,11	0,40
COMMERCIEEL	545	94	0,17	0,50
Logistiek medewerker - fysieke distributie	43	24	0,56	0,83
Logistiek medewerker - material management	37	9	0,24	0,49
Medewerker logistiek management - fysieke distributie	33	2	0,06	0,24
Medewerker logistiek management - material management	20	2	0,10	0,31
LOGISTIEK	133	37	0,28	0,59
Applicatiebeheerder	78	9	0,12	0,32
Applicatieontwikkelaar	91	15	0,16	0,62
ICT-beheerder	146	22	0,15	0,40
Medewerker beheer ICT	147	69	0,47	2,51
Netwerkbeheerder	148	21	0,14	0,39
Service medewerker ICT	160	39	0,24	0,50
ICT	770	175	0,23	1,17
Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	45	10	0,22	0,56
Administratief-juridisch medewerker - zakelijke dienstverlening	61	16	0,26	0,68
Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	134	56	0,42	1,84
Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	60	19	0,32	0,93
JURIDISCH	300	101	0,34	1,35
Assistent Bedrijfsarchivaris	100	9	0,09	0,29
Documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid	154	24	0,16	0,43
Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken	98	11	0,11	0,43
INFORMATIEDIENSTVERLENING	352	44	0,13	0,39
Assistent Orde en Veiligheid differentiatie Assistent Beveiligers	37	28	0,76	1,38
Beveiligers	124	736	5,94	25,79
Coördinator beveiliging	73	47	0,64	2,39
Medewerker Vrede en Veiligheid	11	100	9,09	26,89
Particulier onderzoeker	34	14	0,41	0,92
Toezichthouder	40	43	1,08	1,98
ORDE EN VEILIGHEID	319	968	3,03	17,02
Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	265	169	0,64	3,32
BANK EN VERZEKERINGEN	265	169	0,64	3,32
TOTAAL ECABO	4525	1900	0,42	4,70

Bron Marktmonitor ECABO, 2004

Een vergelijking van uitbreidingsvraag en vervangingsvraag laat zien, dat de gemiddelde uitbreidingsvraag (0,33) lager is dan de gemiddelde vervangingsvraag (0,42) (vergelijk tabel 14 en 16).

Beperken we ons ook bij de uitbreidingsvraag tot functies waar werknemers in werkzaam zijn, dan is de uitbreidingsvraag gemiddeld gezien hoger dan de vervangingsvraag (0,60 tegenover 0,42).

In secretariële functies blijkt de gemiddelde vervangingsvraag telkens groter te zijn dan de gemiddelde uitbreidingsvraag. Dit geldt ook voor de beide sociaal-juridische medewerkersfuncties en voor de Medewerker vrede en veiligheid en Beveiliging.

De verhouding tussen uitbreidings- en vervangingsvraag laat in de laatste ROA-prognose een veel groter verschil zien dan in de Marktmonitor van ECABO. De verwachte uitbreidingsvraag heeft ROA bij de ECABO-beroepsgroepen berekend op 35.200 werknemers (tabel 13), terwijl de verwachte vervangingsvraag op 238.900 werknemers uitkomt (tabel 15). Het ROA heeft deze prognose gedaan over een periode van 5 jaar tot 2008. De ROA-prognose over de periode tot 2006 gaf in 2001 een veel kleiner verschil aan tussen uitbreidingsvraag en vervangingsvraag.

Vergelijking van beide ROA-prognoses laat zien, dat de vervangingsvraag redelijk constant is gebleven, maar dat de uitbreidingsvraag zeer sterk is gedaald. Het ROA noemt in zijn laatste prognose vaker een negatieve uitbreidingsvraag binnen de ECABO-beroepsgroepen dan de bedrijven in de Marktmonitor van ECABO dit signaleren.

Een verklaring voor dit verschil tussen ROA-prognose en Marktmonitor van ECABO is mogelijk gelegen in het meetmoment en de periode waarover de prognose berekend is. ROA heeft zijn laatste prognosecijfers tot 2008 berekend in 2003 (recessie) en in de Marktmonitor van ECABO is de informatie verzameld in 2004 (voorzichte opleving in de economie) en de uitbreidingsvraag en vervangingsvraag zijn geïnventariseerd voor het jaar 2005.

De Marktmonitor van ECABO laat een verhouding tussen en uitbreidings- en vervangingsvraag zien (60:40), die sterk afwijkt van de verhouding die ROA tot 2008 liet zien (15:85) en die minder sterk afwijkt in de ROA-prognose tot 2006 (40:60).

2.3 DE AANBODZIJDE VAN DE ARBEIDSMARKT

2.3.1 Algemeen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de aanbodzijde van de arbeidsmarkt. Aanbod van arbeid wordt gevormd door de beroepsbevolking. Achtereenvolgens wordt de ontwikkeling beschreven van de beroepsbevolking, de werkloze beroepsbevolking, het Niet Werkend Werkzoekendenbestand (NWW) en de instroom op de arbeidsmarkt.

2.3.2 Ontwikkeling beroepsbevolking

2.3.2.1 Beroepsbevolking landelijk

In 2003 is de beroepsbevolking met 1,2% gegroeid tot 7,51 miljoen personen (CBS, Statline 2004).

In 2004 neemt de groei af, onder andere door de ongunstige arbeidsmarktontwikkelingen van de afgelopen jaren. In 2005 neemt de groei weer wat toe. Na 2005 vlakt de groei van de beroepsbevolking geleidelijk aan wat af. Deze afvlakking is een gevolg van de sterke vergrijzing van de bevolking. Op de middellange termijn neemt de beroepsbevolking toe tot ruim 8 miljoen personen in 2008.

De groep ouderen (45-plussers) laat de komende jaren zowel een relatief sterke toenemende arbeidsmarktparticipatie als een relatief sterke groei van de bevolking zien. Hierdoor neemt de beroepsbevolking van 45 tot 65 jaar sterk toe. Het aantal jongeren op de arbeidsmarkt neemt licht toe. De groei van het aantal hoger opgeleiden is veel sterker dan die van middelbaar- en lager opgeleiden (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.3.2.2 Beroepsbevolking regionaal

In alle regio's neemt de omvang van de beroepsbevolking in 2004 en 2005 toe, behalve in Zuid-Limburg. De sterkste groei van de beroepsbevolking vindt, evenals in voorgaande jaren, plaats in Flevoland. In de meeste regio's overheerst echter het effect van de toenemende arbeidsmarktparticipatie, waarbij Groningen & Noord-Drenthe, Nijmegen & Rivierenland en Noord-Holland Noord de grootste toename kennen (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.3.3 Ontwikkeling werkloze beroepsbevolking landelijk

Het CPB noemt de situatie op de arbeidsmarkt in 2004 zorgwekkend. De werkloosheid loopt met circa 10 à 15 duizend personen per maand op. De gedaalde productie en de lage winstgevendheid dwingen bedrijven dit jaar opnieuw hun personeelsbestand in te krimpen (Nieuwsbrief CPB, juni 2004).

Volgens de CPB-prognose zal in 2005 de werkgelegenheid in personen met 0,5% stijgen. De werkloosheid loopt in 2004 naar verwachting op tot 495 duizend personen, ofwel 6,5% van de beroepsbevolking. Het lichte herstel van de vraag naar arbeid is niet sterk genoeg om de stijging van het arbeidsaanbod te absorberen. Hierdoor stijgt de werkloosheid het volgend jaar verder naar 550 duizend personen, ofwel 7% van de beroepsbevolking (CPB, MEV 2005).

2.3.4 Ontwikkeling NWW-bestand

2.3.4.1 NWW-bestand landelijk

In het zogenaamde NWW-bestand van het CWI staan alle werkzoekenden die ingeschreven staan bij het CWI én niet of minder dan twaalf uur per week werken.

Ondanks het voorzichtige herstel van de economie, neemt het aantal NWW-ers ook in 2004 nog sterk toe. In 2005 komt het aantal NWW-ers ongeveer op hetzelfde niveau uit als in 2004. Zowel in 2004 als in 2005 is de omvang van het NWW-bestand zo'n 10 procent van de beroepsbevolking. De kentering in de arbeidsmarktontwikkelingen in 2005 uit zich onder andere in een afname van het aantal ingeschreven jongeren tot 30 jaar en van het aantal NWW-ers dat korter dan één jaar niet-werkend is. Dit zijn bij uitstek groepen die als eerste profiteren van een aantrekkende arbeidsmarktsituatie. Het aandeel van 40-plussers en langdurig niet-werkenden in het totale NWW-bestand neemt toe (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

2.3.4.2 NWW-bestand regionaal

Het aantal NWW-ers neemt met name toe in regio's die eind 2003 een relatief laag NWW-percentages kenden. Het NWW-percentages blijft per 2005 het hoogst in Rijnmond, Zuid-Limburg, Zuid-Drenthe, Groningen & Noord-Drenthe en Friesland (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

In bijlage 6 is nog het overzicht opgenomen van het NWW-bestand op MBO-niveau voor de beroepsgroepen Administratief, Automatisering, Beveiliging en Commercieel, voor de 6 CWI-districten. In de afsluitende paragraaf Conclusies arbeidsmarkt wordt dit bestand vergeleken met de ingediende vacatures in de afgelopen 12 maanden.

2.3.5 Instroom arbeidsmarkt, landelijk

De aantallen vacatures zeggen volgens CWI niet alles over de aantallen benodigde mensen. Sommige mensen vinden een baan zonder dat expliciet sprake is geweest van een vacature waarop ze hebben gereageerd. Daarom worden ook prognoses gemaakt van de verwachte instroom van werknemers in de werkgelegenheid. De instroom is hier gedefinieerd als het aantal mensen dat in december van het betreffende jaar korter dan een jaar bij de werkgever in dienst is.

De instroom daalt al vanaf 2001. In 2004 daalt de instroom verder met 4% tot 1,25 miljoen. Deze afname is minder sterk dan in 2002 en 2003. Pas in 2005 stijgt de instroom weer met ruim 7%. De instroom van flexibele krachten stijgt al in 2004 met 3% (CWI, Arbeidsmarktprognose 2004-2009).

Tabel 17 geeft informatie over de verwachte instroom van schoolverlaters op de arbeidsmarkt naar ROA-opleidingstype tot 2008. In Bijlage 2 staan de koppelingen van ECABO-kwalificaties aan de ROA-opleidingsindeling.

Tabel 17 - Instroom schoolverlaters tot 2008

roa nummer	Roa-opleidingstype	aantal	totaal %	gemiddeld jaarlijks %	typering
14	VMBO administratie,handel en mode	64600	50	8,5	erg hoog
17	VMBO beveiliging	12600	83	12,8	erg hoog
42	MBO sociaal-pedagogisch en welzijn	45000	47	8	erg hoog
47	MBO administratie en logistiek	38100	15	2,9	gemiddeld
48	MBO handel	69000	25	4,5	gemiddeld
49	MBO secretariaat	19700	16	3	gemiddeld
52	MBO ICT	20100	44	7,6	erg hoog
53	MBO geld, bank en belastingen	7400	27	4,8	hoog
54	MBO verzekeringswezen	11200	39	6,9	erg hoog
55	MBO openbare orde en veiligheid	19000	17	3,2	gemiddeld
	Totaal	1588500	23	4,3	gemiddeld

Bron: ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008

Opvallend is dat de instroom bij een aantal opleidingstypes met erg hoog wordt getypeerd, namelijk bij VMBO-administratie, handel en mode, VMBO beveiliging, MBO sociaal-pedagogisch en welzijn, MBO ICT en MBO verzekeringswezen. Dit wil zeggen, dat de instroom van schoolverlaters uit deze opleidingen op de arbeidsmarkt erg hoog is ten opzichte van de gemiddelde instroom van schoolverlaters over alle opleidingstypen.

Opleidingstype MBO sociaal-pedagogisch en welzijn lijkt in ECABO-verband niet op zijn plaats. Echter, alleen de benaming van dit opleidingstype is veranderd (voorheen MBO sociaal-cultureel), niet de onderliggende koppelingen aan kwalificaties. In het geval van ECABO zijn hieraan de kwalificaties binnen Informatiedienstverlening gekoppeld en die van Sociaal-juridisch medewerker – arbeidsvoorziening en personeelswerk. De logistieke opleidingen van ECABO vielen onder MBO vervoer en logistiek. Dit opleidingstype is vorig jaar gewijzigd in MBO vervoer. Daarnaast is opleidingstype MBO administratie vervangen door MBO administratie en logistiek. We hebben dit laatste opleidingstype gebruikt voor indicaties van de arbeidsmarktperspectieven van de richting Logistiek. Volgens het ROA worden ze echter voorsnog tot MBO vervoer gerekend, wat een minder gunstig perspectief met zich mee zou brengen.

2.4 CONCLUSIES ARBEIDSMARKT

In tabel 18 is de landelijke en regionale verwachting weergegeven met betrekking tot de arbeidsmarktperspectieven van de ECABO-kwalificaties voor de komende jaren. De perspectieven zijn afgeleid van de ROA-prognoses naar opleidingstype voor de periode 2003 tot 2008.

ECABO verwacht dat voor de economisch-administratieve kwalificatierichtingen op landelijk niveau het aantal beschikbare arbeidsplaatsen voor leerlingen met een afgeronde MBO-opleiding over het algemeen voldoende is. Binnen de richting Orde en veiligheid zijn de verwachtingen voor de kwalificaties vanaf niveau 2 goed. Voor de kwalificatierichting ICT zijn de vooruitzichten minder gunstig. Het ROA verwacht dat het aanbod van MBO-gekwalificeerde ICT-ers de komende jaren de vraag zal overtreffen. Aan de andere kant wordt er vanuit de markt gevreesd, dat er weer knelpunten in de personeelsvoorziening zullen ontstaan wanneer het economisch herstel goed doorzet. Tegelijkertijd loopt het aantal hoogopgeleide ICT-ers nog steeds terug, wat een extra stimulans voor organisaties kan zijn om MBO-ers in dienst te nemen. Binnen de richting ICT verwacht ECABO, dat de ongunstigere arbeidsmarktperspectieven met name voor de niveau 2-opleiding zullen gelden en in mindere mate voor de niveau 4-opleidingen.

Schoolverlaters die een opleidingsachtergrond hebben waarvoor een minder gunstig arbeidsmarktperspectief geldt zullen meer moeite hebben bij het vinden van de gewenste baan en hebben een grotere kans op werkloosheid. Ze zullen eerder een baan in een andere richting moeten accepteren of een baan beneden hun opleidingsniveau, tegen minder gunstige arbeidsvoorwaarden.

Om per regio uitspraken te kunnen doen over arbeidsmarktperspectieven is inzicht nodig in het aantal baanopeningen tegenover instroom op de regionale arbeidsmarkt (gediplomeerden en overig arbeidsaanbod). In deze rapportage zijn indicaties gegeven voor regionaal verwachte baanopeningen naar beroepsgroep tot 2008. Over het verwachte aanbod wat daar in diezelfde periode tegenover staat zijn op basis van de beschikbare informatie nauwelijks gefundeerde uitspraken mogelijk.

Indicaties voor de regionale arbeidsmarktsituatie kunnen we wel krijgen, door bijvoorbeeld vergelijking van aangemelde vacatures bij het CWI met het NWW-bestand (Bijlage 6) en door vergelijking van regionale aantallen gediplomeerden met verwachte regionale baanopeningen.

Als we voor de CWI-beroepsgroepen Administratief, Automatisering, Beveiliging en Commercieel de ingediende vacatures op MBO-niveau in de afgelopen 12 maanden vergelijken met de kortdurig werklozen (NWW korter dan 1 jaar) in dezelfde beroepsgroepen, geeft dat een indicatie voor de arbeidsmarktsituatie waar schoolverlaters mee te maken gaan krijgen. Naar mate er meer werkzoekenden ten opzichte van het aantal ingediende vacatures zijn, zal de schoolverlater meer concurrentie ondervinden op de betreffende arbeidsmarkt.

Confrontatie van beide variabelen geeft het volgende beeld. Op landelijk niveau ligt het aantal vacatures ten opzichte het aantal NWW-ers voor de beroepsgroep Administratief op het gemiddelde over alle beroepen op MBO-niveau. Beveiliging en met name Commercieel liggen er boven, wat een gunstigere uitgangspositie kan betekenen voor schoolverlaters. Automatisering ligt ruim onder het landelijk gemiddelde. Dit betekent dus een ongunstiger perspectief voor schoolverlaters

Bekijken we de regionale situatie, dan kunnen we 3 zaken vergelijken: ten eerste de regionale situatie ten opzichte van de landelijke situatie voor alle beroepsgroepen op MBO-niveau. Ten tweede dezelfde situatie voor de 4 voor ECABO relevante beroepsgroepen en ten derde de regionale situatie voor de beroepsgroepen ten opzichte van het regionale gemiddelde over alle beroepsgroepen op MBO-niveau.

Op basis van het eerste vergelijk zien we dat de regionale verhouding tussen aantallen vacatures en NWW-ers op MBO-niveau in de meeste districten nagenoeg gelijk is aan het landelijke beeld. Alleen District Noord laat een ongunstigere verhouding zien.

Het tweede vergelijk levert het volgende beeld op. In District Noord is de verhouding tussen vacatures en NWW-ers ten opzichte van het landelijke beeld gunstiger bij Commercieel, ongeveer gelijk bij Automatisering en ongunstiger bij Administratief en Beveiliging. Het beeld in District Noordwest is ongeveer gelijk aan het beeld in Nederland, Commercieel valt hier in positieve zin op. District Middenwest laat voor Administratief een gunstiger beeld, maar voor Automatisering en Beveiliging een ongunstiger beeld zien. In District Oost zien we een gunstigere verhouding bij Administratief en Automatisering en ongunstiger bij Beveiliging. Het beeld in District Zuidwest is gunstiger bij Automatisering en Beveiliging, maar ongunstiger bij Administratief en Commercieel. District Zuidoost ten slotte, kenmerkt zich door een ongunstiger beeld voor Automatisering, Beveiliging en Commercieel.

Een laatste vergelijk tussen vacatures en NWW-bestand is de regionale situatie voor de betreffende beroepsgroepen ten opzicht van de alle beroepsgroepen op MBO-niveau in die regio. Opvallend is, dat Commercieel in alle districten gunstiger naar voren komt dan gemiddeld. Dit geldt in de Districten Middenwest en Zuidwest voor Beveiliging. Ongunstigere verhoudingen zien we met name bij Automatisering. Alleen in District Zuidwest is de verhouding ongeveer gelijk aan het regionale gemiddelde over alle beroepsgroepen. Administratief is ongunstiger in District Noord en Zuidwest. Bij Beveiliging geldt dit voor de Districten Noord en Oost.

Kijken we tot slot naar de verhouding tussen op dit moment bekende regionale aantallen gediplomeerden en verwachte regionale baanopeningen, is de regionale situatie over alle richtingen gezien binnen de Districten Oost, Noordwest en Zuidoost gunstiger dan het landelijke beeld. District Noord laat een wat ongunstigere verhouding te zien. Dit komt vooral door de minder gunstige verhoudingen bij Commercieel en ICT. Bij District Oost valt het positievere beeld op bij Bedrijfsadministratief, Secretarieel en Juridisch. Minder gunstige verhoudingen zien we in District Middenwest bij ICT en Orde en veiligheid. District Noordwest kenmerkt zich over het algemeen door een positiever beeld. Alleen voor Juridisch geldt het omgekeerde. In District Zuidwest zien we een gunstigere verhouding bij Commercieel en ICT, terwijl Orde en veiligheid ten opzichte van het landelijke beeld iets ongunstiger uitpakt. In District Zuidoost ten slotte zien we een positiever beeld bij ICT, Juridisch en met name bij Orde en veiligheid.

Tabel 18 - Arbeidsmarktperspectieven naar kwalificatie

Crebo-nr	Kwalificatie	Totaal NL	Totaal D1 N	Totaal D2 O	Totaal D3 MW	Totaal D4 NW	Totaal D5 ZW	Totaal D6 ZO
Secretarieel								
10040	Directiesecretaresse/ Management assistent (4)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10046	Secretaresse (3)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10050	Secretarieel medewerker (2)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10053	Administratief medewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsadministratie								
10039	Administrateur (4)	+	+	+	+	+	+	+
10049	Boekhoudkundig medewerker (3)	+	+	+	+	+	+	+
10045	Bedrijfsadministratief medewerker (2)	=	=	=	=	=	=	=
Commercieel								
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10037	Commercieel medewerker banken (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10038	Commercieel medewerker verzekeringen (4)	-	-	-	-	-	-	-
10761	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4)	+	+	+	+	+	+	+
10044	Commercieel medewerker binnendienst (3)	+	+	+	+	+	+	+
10048	Commercieel administratief medewerker (2)	=	=	=	=	=	=	=
Logistiek								
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie (4)	+	+	+	+	+	+	+
10034	Medewerker logistiek management - material management (4)	+	+	+	+	+	+	+
10043	Logistiek medewerker - fysieke distributie (3)	+	+	+	+	+	+	+
10042	Logistiek medewerker - material management (3)	+	+	+	+	+	+	+
ICT								
10810	Applicatie ontwikkelaar (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10907	Applicatie beheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10809	Applicatie beheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10906	Systeembeheerder MKB (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10031	Systeembeheerder MKB (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10813	Netwerkbeheerder (4s)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10908	ICT-beheerder (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10811	ICT-beheerder (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10905	Medewerker beheer informatiesystemen (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10041	Medewerker beheer informatiesystemen (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10812	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10904	Service medewerker ICT (2)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10808	Service medewerker ICT (2)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10903	Service medewerker ICT (2)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
Juridisch								
10025	Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid (4)	+	+	+	+	+	+	+
10026	Sociaal juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk (4)	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-	=/-
10027	Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur (4)	+	+	+	+	+	+	+
10909	Administratief-juridisch medewerker (4)	+	+	+	+	+	+	+
Informatiedienstverlening								
10696	Assistent bibliothecaris openbare bibliotheken (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10757	Assistent bedrijfsarchivaris (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10758	Bibliotheekmedewerker (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10759	Documentaire informatieverzorgers overheid en semi-overheid (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
10846	Medewerker informatiedienstverlening bibliotheken (4s)	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+	=/+
Orde en veiligheid								
10827	Beveiligingsmedewerker (2)	+	+	+	+	+	+	+
10051	Algemeen beveiligingsmedewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
10828	Toeziethouder (1)	-	-	-	-	-	-	-
10876	Beveiligers (2)	+	+	+	+	+	+	+
10870	Medewerker vrede en veiligheid (2)	+	+	+	+	+	+	+
10857	Assistent orde en veiligheid (1)	-	-	-	-	-	-	-
10695	Particulier onderzoeker (1)	-	-	-	-	-	-	-
10910	Coördinator beveiliging (3)	+	+	+	+	+	+	+

Legenda:

De tekens geven de verhouding aan tussen de verwachte vraag naar werknemers ten opzichte van het aanbod.

+ : goed; =/+ : voldoende; = : evenwicht; =/- : matig; - : onvoldoende

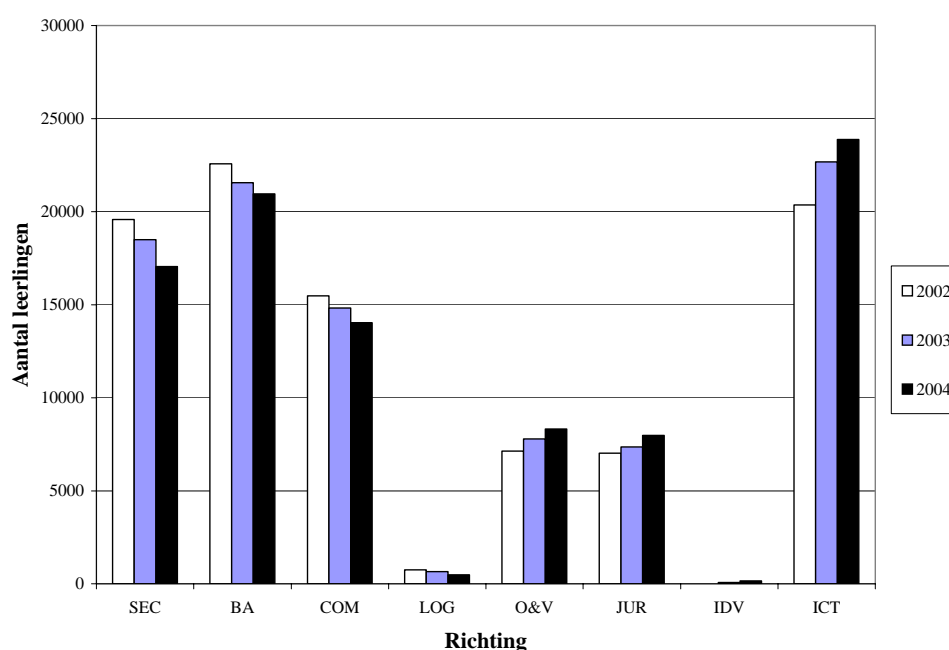
3 Onderwijs

3.1 DEELNEMERS

In figuur 5 is de landelijke ontwikkeling te zien van het totaal aantal deelnemers per kwalificatierichting van ECABO, dat bij ROC's in Nederland stond ingeschreven in de periode van schooljaar 2001 - 2002 tot en met 2003 - 2004.

Tabel 19 op de volgende pagina biedt inzicht in de deelnemeraantallen per ECABO-kwalificatie en leerweg.

Figuur 5 - Ontwikkeling aantal ingeschreven deelnemers 2002-2004, landelijk

Bron: Centrale Financiën Instellingen, 2002-2004. Bewerking ECABO.

Landelijk gezien is de groei in de periode 2002 - 2004 in absolute zin het sterkst bij de kwalificatierichting ICT. Ook bij Juridisch, Orde en veiligheid en Informatiedienstverlening groeit het aantal deelnemers. Bij de andere richtingen neemt na 2002 het aantal ingeschrevenen af: in aantallen het sterkst bij Secretarieel, relatief gezien het sterkst bij Logistiek. In het schooljaar 2003 - 2004 volgen in totaal bijna 93.000 deelnemers een ECABO-opleiding. Dit aantal is de periode 2002 - 2004 nagenoeg stabiel.

Tabel 19 - Aantal ingeschrevenen bij ROC's naar kwalificatie en leerweg

Kwalificatierichting		Schooljaar								
		2001-2002			2002-2003			2003-2004		
Crebo	Omschrijving	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal	BOL	BBL	Totaal
Secretarieel										
10040	Directiesecretaresse/management assistent	4.511	212	4.723	3.805	205	4.010	4.019	201	4.220
10046	Secretaresse	2.783	714	3.497	2.951	618	3.569	2.615	469	3.084
10050	Secretarieel medewerker	4.296	718	5.014	4.284	657	4.941	4.383	506	4.889
10053	Administratief medewerker	6.167	167	6.334	5.853	112	5.965	4.776	85	4.861
Totaal		17.757	1.811	19.568	16.893	1.592	18.485	15.793	1.261	17.054
Bedrijfsadministratief										
10039	Administrateur	8.264	138	8.402	6.988	114	7.102	6.304	150	6.454
10045	Bedrijfsadministratief medewerker	7.257	579	7.836	7.231	491	7.722	7.438	335	7.773
10049	Boekhoudkundig medewerker	5.981	346	6.327	6.256	471	6.727	6.324	399	6.723
Totaal		21.502	1.063	22.565	20.475	1.076	21.551	20.066	884	20.950
Commercieel										
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie	5.878	19	5.897	5.720	21	5.741	6.023	109	6.132
10037	Commercieel medewerker banken	1.814	6	1.820	684	3	687	13		13
10038	Commercieel medewerker verzekeringen	576	6	582	168	3	171	3		3
10044	Commercieel medewerker binnendienst	2.058	795	2.853	2.121	920	3.041	2.125	543	2.668
10048	Commercieel administratief medewerker	1.281	148	1.429	1.024	470	1.494	920	239	1.159
10761	Commercieel Medewerker Bank- en Verzekeringswezen	2.831	59	2.890	3.597	86	3.683	3.954	94	4.048
Totaal		14.438	1.033	15.471	13.314	1.503	14.817	13.038	985	14.023
Logistiek										
10034	Medewerker logistiek management - material management	274	29	303	298	21	319	238	10	248
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie	318	14	332	213	13	226	178	15	193
10042	Logistiek medewerker material management	82	18	100	79	5	84	34		34
10043	Logistiek medewerker fysieke distributie	12	7	19	25	4	29	9	1	10
Totaal		686	68	754	615	43	658	450	25	485
Juridisch										
10025	Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid	2.801	55	2.856	3.214	72	3.286	3.172	71	3.243
10026	Sociaal juridisch medewerker-arbeidsvoorz. en pers.werk	1.667	53	1.720	1.503	63	1.566	1.527	293	1.820
10027	Administratief juridisch medewerker-openbaar bestuur	2.447	1	1.448	2.507	0	2.507	2.004		2.004
10909	Administratief juridisch medewerker							906	1	907
Totaal		6.915	109	6.024	7.224	135	7.359	7.609	365	7.974
ICT										
10028	Beheerder technische infrastructuur	70	9	79	1	0	1			
10029	Applicatie ontwikkelaar	38	1	39	1	0	1			
10030	Applicatiebeheerder	133	0	133	41	0	41	5		5
10031	Systeem beheerder mkb	2.340	122	2.462	1.229	24	1.253	353	5	358
10032	Netwerkbeheerder	107	121	228	23	9	32			
10033	ICT - beheerder	8	4	12	0	0	0			
10041	Medewerker beheer informatiesystemen	1.523	544	2.067	432	149	581	55	22	77
10760	ICT-Medewerker	832	51	883	65	5	70	1		1
10808	Service medewerker ICT	3.811	817	4.628	4.773	1.608	6.381	1.881	2.224	4.105
10809	Applicatiebeheerder	24	0	24	38	2	40	23		23
10810	Applicatieontwikkelaar	49	0	49	124	0	124	108		108
10811	ICT-beheerder	2.844	33	2.877	4.632	108	4.740	4.097	85	4.182
10812	Medewerker beheer ICT	6.186	315	6.501	8.672	437	9.109	5.078	246	5.324
10813	Netwerkbeheerder	324	46	370	190	108	298	156	45	201
10903	Service medewerker ICT							2.568	156	2.724
10904	Medewerker beheer ICT							3.761	119	3.880
10905	ICT-beheerder							2.546	86	2.632
10906	Applicatiebeheerder							19		19
10907	Applicatieontwikkelaar							89		89
10908	Netwerkbeheerder							112	35	147
Totaal		18.289	2.063	20.352	20.221	2.450	22.671	20.852	3.023	23.875
Orde en veiligheid										
10047	Beveiligingsmedewerker	130	30	160	89	0	89			
10051	Algemeen beveiligingsmedewerker	2.782	3.583	6.365	1.365	2.902	4.267	2		2
10052	Toezichthouder	71	76	147	0	0	0			
10695	Particulier onderzoeker	0	11	11	22	22	44	5	19	24
10803	Assistent vrede en veiligheid	155	0	155	62	0	62			
10857	Assistent vrede en veiligheid				828	2	830	1.503		1.503
10870	Medewerker vrede en veiligheid				23	0	23	713	146	859
10827	Beveiligingsmedewerker	146	19	165	201	60	261		27	27
10828	Toezichthouder	130	0	130	142	104	246	52	40	92
10876	Beveiligiger				1.419	549	1.968	2.387	3.267	5.654
10910	Coördinator beveiliging							156	6	162
Totaal		3.414	3.719	7.133	4.151	3.639	7.790	4.818	3.505	8.323
Informatiedienstverlening										
10846	medewerker informatiedienstverlening bibliotheken				1	73	74	15	148	163
Totaal					1	73	74	15	148	163
Totaal ECABO		83.001	9.866	92.867	82.894	10.511	93.405	82.650	10.197	92.847

Bron: Centrale Financiën Instellingen, 2002-2004. Bewerking ECABO.

3.2 GEDIPLOMEERDEN

Naast de ontwikkeling in het aantal deelnemers is de ontwikkeling van het aantal gediplomeerden van belang. ECABO-breed is het aantal gediplomeerden in de periode 2001 – 2003 gestegen met gemiddeld 7,7%. Het totaal aantal ECABO-gediplomeerden in 2003 komt uit op bijna 23.500.

Op het niveau van kwalificatierichtingen valt ICT op met een gemiddelde groei van maar liefst bijna 150%. Het groeipercentage bij Informatiedienstverlening is vele malen hoger, maar betreft slechts geringe aantallen. Orde en veiligheid kent ook een grote stijging van het aantal gediplomeerden, namelijk 52,3%. Bij de overige richtingen is in deze periode alleen bij Secretarieel nog sprake van groei (0,8%). De daling bij Logistiek is met 45,3% het grootst, gevolgd door Commercieel (35,4%). De afname bij Bedrijfsadministratief en Juridisch ligt rond de 10%.

In tabel 20 is de ontwikkeling van aantallen gediplomeerden op kwalificatie- en richtingniveau weergegeven.

Tabel 20 - Aantal gediplomeerden naar kwalificatie en richting

Kwalificatierichting		Kalenderjaar		
		2001	2002	2003
Crebo	Omschrijving			
Secretarieel				
10040	Directiesecretaresse / Management assistent	1.867	1.912	1.698
10046	Secretaresse	801	708	549
10050	Secretarieel medewerker	1.122	1.088	1.097
10053	Administratief medewerker	895	1.097	1.378
	Totaal Secretarieel	4.685	4.805	4.722
Bedrijfsadministratief				
10039	Administrateur	2.301	2.298	2.174
10045	Bedrijfsadministratief medewerker	1.522	1.459	1.284
10049	Boekhoudkundig medewerker	1.176	1.210	985
36520	L Bedrijfsadministratie			2
	Totaal Bedrijfsadministratief	4.999	4.967	4.443
Commercieel				
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie	1.456	1.538	1.506
10037	Commercieel medewerker banken	1.253	980	479
10038	Commercieel medewerker verzekeringen	1.017	647	156
10044	Commercieel medewerker binnendienst	459	398	352
10048	Commercieel administratief medewerker	880	605	297
10761	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	40	132	510
	Totaal Commercieel	5.105	4.300	3.300
Logistiek				
10034	Medewerker logistiek management - material management	170	124	78
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie	149	154	79
10042	Logistiek medewerker - material management	56	18	71
10043	Logistiek medewerker - fysieke distributie	53	16	6
	Totaal Logistiek	428	312	234
Orde en veiligheid				
10047	Beveiligingsmedewerker	133	92	62
10051	Algemeen beveiligingsmedewerker	2.414	3.153	2.322
10052	Toezichthouder	76	92	13
10695	Particulier onderzoeker	0	10	8
10803	Assistent Orde en Veiligheid	34	106	
10827	Beveiligingsmedewerker	21	83	173
10828	Toezichthouder	0	19	126
10857	Assistent Vrede en Veiligheid		0	541
10870	Medewerker Vrede en Veiligheid		0	56
10876	Beveiligiger		2	778
	Totaal Orde en veiligheid	2.678	3.557	4.079
Juridisch				
10025	Sociaal-juridisch medewerker - sociale zekerheid	803	805	785
10026	Sociaal-juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	580	490	438
10027	Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur	533	553	491
	Totaal Juridisch	1.916	1.848	1.714
Informatiedienstverlening				
10846	Medewerker informatiedienstverlening - bibliotheken		0	17
	Totaal Informatiedienstverlening		0	17
ICT				
10028	Beheerder technische infrastructuur	0	18	7
10029	Applicatie-ontwikkelaar (s)	50	31	3
10030	Applicatiebeheerder	144	131	33
10031	Systeembeheerder MKB	600	866	711
10032	Netwerkbeheerder (s)	284	452	208
10033	ICT-beheerder (s)	13	22	
10041	Medewerker beheer informatiesystemen	737	701	328
10760	ICT-medewerker	41	252	41
10808	Service medewerker ICT	117	758	1.630
10809	Applicatiebeheerder	0	8	28
10810	Applicatieontwikkelaar	0	8	51
10811	ICT-beheerder	0	31	310
10812	Medewerker beheer ICT	2	437	1.503
10813	Netwerkbeheerder	0	35	101
10903	Service medewerker ICT			5
10904	Medewerker beheer ICT			1
	Totaal ICT	1.988	3.750	4.960
TOTAAL		21.799	23.539	23.471

Bron: Centrale Financiën Instellingen, 2002-2004. Bewerking ECABO.

4 Beroepspraktijkvorming

4.1 DE VRAAGZIJDE VAN BPV

De vraagzijde van BPV wordt gevormd door vraag vanuit opleidingsinstellingen naar praktijkplaatsen ten behoeve van hun deelnemers.

Zolang het economisch herstel nog niet direct tot betere vooruitzichten op de arbeidsmarkt leidt, zal het onderwijs meer deelnemers trekken. Dit betekent dat de behoefte aan BPV-plaatsen de komende periode nog zal toenemen.

4.2 DE AANBODZIJDE VAN BPV

De aanbodzijde van beroepspraktijkvorming bestaat uit twee elementen, namelijk de erkenningen (potentieel aanbod) en het feitelijke aanbod van leerplaatsen.

Op peildatum 31 augustus 2004 bevat het bedrijvenregister van ECABO 31.253 bedrijven met een definitieve of voorlopige erkenning voor één of meer kwalificatierichtingen. Dit is een lichte stijging ten opzichte van vorig jaar. Deze stijging geldt voor alle richtingen met uitzondering van de richting Logistiek.

De vraag of een leerbedrijf op een gegeven tijdstip daadwerkelijk een BPV-plaats voor een bepaalde opleiding ter beschikking stelt (feitelijk aanbod), is van veel interne en externe factoren afhankelijk. Daardoor kan een leerbedrijf op enig moment niet zonder meer gelijk gesteld worden aan een beschikbare BPV-plaats. Voor de bepaling van het aantal BPV-plaatsen per kwalificatierichting, of per kwalificatie, is het een extra complicerende factor dat leerbedrijven veelal een erkenning hebben voor meer kwalificatierichtingen. Afhankelijk van de behoefte en mogelijkheden op een bepaald moment, stelt het bedrijf een BPV-plaats ter beschikking voor één of meer van de kwalificaties waar het bedrijf voor is erkend.

Kijken we naar de leerplaatsenbank van ECABO, dan kunnen we wel indicaties geven van het verwachte aanbod van leerplaatsen. Gemiddeld blijkt een erkend leerbedrijf 1,5 BPV-plek aan te (willen) bieden. Per opleidingsrichting varieert dit nogal. Bij Commercieel en Juridisch gaat het gemiddeld om een halve plek per bedrijf. Secretarieel, en Informatiedienstverlening zitten daar met 0,6 iets boven. Weer iets hoger ligt het gemiddelde bij Bedrijfsadministratief en Logistiek, namelijk 0,7. Met 1,5 BPV-plek zit ICT op het totaal gemiddelde. Orde en veiligheid heeft met 2,7 plaatsen per leerbedrijf het hoogste gemiddelde. Gelet op de verhouding tussen het aantal geregistreerde leerlingen met een BPV-overeenkomst en het aantal leerbedrijven, zal het gemiddelde bij Orde en veiligheid in de praktijk zelfs nog een stuk hoger zijn.

Tabel 21 geeft inzicht in de verdeling van erkenningen naar kwalificatierichting, naar 2-cijferig postcodegebied.

Tabel 21 - Aantal erkenningen naar kwalificatierichting en postcodegebied

Postcode	SEC	BA	COM	ICT	LOG	JUR	IDV	O&V	TOTAAL
1000 t/m 1099	808	666	641	616	86	369	80	50	3316
1100 t/m 1199	266	280	259	262	60	105	19	32	1283
1200 t/m 1299	177	114	171	131	11	42	14	9	669
1300 t/m 1399	162	156	157	191	30	29	5	11	741
1400 t/m 1499	152	133	151	142	31	41	8	8	666
1500 t/m 1599	151	131	141	84	37	51	6	9	610
1600 t/m 1699	137	137	118	103	24	38	12	4	573
1700 t/m 1799	271	228	202	189	42	74	14	14	1034
1800 t/m 1899	174	136	130	130	23	53	13	4	663
1900 t/m 1999	130	94	94	94	17	35	8	3	475
2000 t/m 2099	125	87	127	76	19	50	10	9	503
2100 t/m 2199	152	135	153	80	28	54	6	9	617
2200 t/m 2299	250	239	210	179	31	84	19	19	1031
2300 t/m 2399	145	115	99	72	19	45	9	4	508
2400 t/m 2499	120	110	118	130	32	27	6	4	547
2500 t/m 2599	777	523	419	347	22	270	79	25	2462
2600 t/m 2699	292	272	243	295	75	106	23	8	1314
2700 t/m 2799	203	170	170	152	27	53	11	6	792
2800 t/m 2899	146	101	100	89	6	35	4	6	487
2900 t/m 2999	244	224	200	237	70	66	12	15	1068
3000 t/m 3099	935	615	509	632	120	259	49	43	3162
3100 t/m 3199	230	179	160	230	53	84	15	16	967
3200 t/m 3299	211	196	185	195	44	66	17	11	925
3300 t/m 3399	293	261	249	293	83	95	16	14	1304
3400 t/m 3499	282	253	309	253	79	81	19	13	1289
3500 t/m 3599	416	274	280	292	60	146	21	21	1510
3600 t/m 3699	63	48	67	79	8	17	5	7	294
3700 t/m 3799	222	206	195	152	33	61	15	18	902
3800 t/m 3899	339	285	293	239	47	118	27	19	1367
3900 t/m 3999	196	194	174	190	27	53	21	6	861
4000 t/m 4099	95	112	78	69	29	32	6	4	425
4100 t/m 4199	138	146	123	125	43	42	9	4	630
4200 t/m 4299	116	104	94	71	43	29	7	1	465
4300 t/m 4399	180	139	103	111	15	74	14	8	644
4400 t/m 4499	143	105	93	84	24	54	9	1	513
4500 t/m 4599	133	123	114	127	24	33	3	5	562
4600 t/m 4699	135	106	91	85	31	49	9	3	509
4700 t/m 4799	175	143	115	110	43	49	7	5	647
4800 t/m 4899	313	271	266	248	61	109	15	12	1295
4900 t/m 4999	110	108	99	108	39	28	3	3	498
5000 t/m 5099	313	303	274	209	31	78	15	7	1230
5100 t/m 5199	136	123	161	117	31	34	4	7	613
5200 t/m 5299	207	170	214	213	26	73	9	20	932
5300 t/m 5399	126	102	129	90	16	37	9	6	515
5400 t/m 5499	171	209	204	152	49	55	10	7	857
5500 t/m 5599	146	159	165	127	31	48	12	9	697
5600 t/m 5699	495	417	419	385	80	221	14	37	2068
5700 t/m 5799	230	220	218	162	39	77	13	8	967
5800 t/m 5899	70	92	73	64	27	32	5	2	365
5900 t/m 5999	206	197	256	181	102	68	15	10	1035
6000 t/m 6099	377	319	331	333	131	154	22	17	1684
6100 t/m 6199	160	138	135	109	50	68	10	11	681
6200 t/m 6299	226	170	155	144	46	64	9	17	831
6300 t/m 6399	56	54	39	34	11	11	1	2	208
6400 t/m 6499	172	143	96	115	29	43	8	8	614
6500 t/m 6599	241	215	160	171	40	74	28	6	935
6600 t/m 6699	154	177	135	105	41	36	17	8	673
6700 t/m 6799	129	108	98	83	11	37	13	8	487
6800 t/m 6899	297	224	211	217	32	115	20	19	1135
6900 t/m 6999	134	145	134	135	49	38	13	6	654
7000 t/m 7099	142	156	131	112	35	46	10	7	639
7100 t/m 7199	81	82	70	79	29	41	9	6	397
7200 t/m 7299	107	99	95	105	27	39	14	6	492
7300 t/m 7399	189	167	163	154	41	72	7	11	804
7400 t/m 7499	255	262	248	242	84	87	19	5	1202
7500 t/m 7599	342	313	286	329	110	126	22	22	1550
7600 t/m 7699	145	156	133	118	56	54	11	6	679
7700 t/m 7799	100	94	101	120	33	36	10	5	499
7800 t/m 7899	127	141	148	217	31	48	18	9	739
7900 t/m 7999	151	138	134	104	27	52	17	4	627
8000 t/m 8099	166	134	135	148	31	59	16	12	701
8100 t/m 8199	71	75	65	111	17	18	5	3	365
8200 t/m 8299	156	139	113	105	15	35	3	12	578
8300 t/m 8399	83	72	65	72	4	13	11	2	322
8400 t/m 8499	99	84	94	70	14	25	11	2	399
8500 t/m 8599	31	24	29	22	2	6	5	0	119
8600 t/m 8699	53	35	35	36	1	15	3	6	184
8700 t/m 8799	46	29	25	23	3	6	3	0	135
8800 t/m 8899	51	33	28	40	2	11	8	1	174
8900 t/m 8999	231	168	152	195	14	66	13	13	852
9000 t/m 9099	38	31	29	50	3	8	7	3	169
9100 t/m 9199	28	30	25	38	2	8	6	2	139
9200 t/m 9299	152	128	123	110	19	33	15	4	584
9300 t/m 9399	57	41	52	32	12	16	8	3	221
9400 t/m 9499	164	124	125	97	18	48	19	12	607
9500 t/m 9599	63	55	47	43	5	15	13	5	246
9600 t/m 9699	153	120	95	119	16	49	25	3	580
9700 t/m 9799	424	241	187	246	41	102	25	0	1266
9800 t/m 9899	22	19	9	9	1	6	4	16	86
9900 t/m 9999	56	52	35	42	15	22	7	4	233
TOTAAL	17436	14846	14084	13626	3176	5631	1236	862	70897

Bron: Leerbedrijvenregister ECABO, 2004 (peildatum 310804).

4.3 CONCLUSIES BEROEPSPRAKTIJKVORMING

De BPV-perspectieven zijn over het algemeen wat gunstiger dan afgelopen jaar. Per saldo worden voor minder kwalificaties knelpunten verwacht om in de BPV-behoefte te voorzien.

Binnen de richtingen Logistiek en Informatiedienstverlening is de verwachting, dat vraag en aanbod in evenwicht zullen zijn. De vooruitzichten zijn voor de niveau 1- en 2-opleidingen binnen de economisch-administratieve richtingen minder gunstig. Binnen Commercieel zijn de vooruitzichten ongunstiger voor de kwalificatie Commercieel medewerker marketing en communicatie. Bij Juridisch geldt dit voor de kwalificaties Sociaal-juridisch medewerker sociale zekerheid en Administratief-juridisch medewerker openbaar bestuur. Binnen de kwalificatierichting ICT worden met name knelpunten verwacht voor de Service medewerker ICT en binnen Orde en veiligheid geldt dit voor de kwalificatie Coördinator beveiliging. Voor de overige ECABO-kwalificaties wordt over het algemeen een evenwicht verwacht in vraag naar en aanbod van BPV-plaatsen.

De verwachte BPV-situatie wijkt op regionaal niveau op een aantal punten af van het landelijke beeld.

In District Noord wijkt het beeld voor ICT in positieve zin af: ook voor de niveau 3-opleidingen wordt een evenwicht verwacht tussen vraag en aanbod. Dit geldt tevens voor District Middenwest. In District Oost, Noordwest en Middenwest is het beeld iets minder gunstig binnen Orde en veiligheid. In District Zuidwest is het vooruitzicht voor de Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen ongunstiger. In District Noord en Zuidoost geldt dit voor de Secretarieel medewerker. Verder volgt het regionale perspectief in hoofdlijnen het landelijke beeld met hier en daar zelfs gunstigere vooruitzichten.

Als redenen voor de verwachte knelpunten worden onder andere de algemene niveau 2 problematiek genoemd: hoge leerlingaantallen ten opzichte van het aanbod aan BPV-plaatsen, onvoldoende taken om uit te voeren en een minder positief imago dat niveau 2 leerlingen qua kennis en vaardigheden bij sommige bedrijven hebben. Ook met betrekking tot een aantal andere opleidingen wordt aangegeven, dat de bereidheid van bedrijven afneemt. Dit geldt bijvoorbeeld voor de juridische opleiding openbaar bestuur. Het aanbod bij gemeenten en (semi-)overheid is niet altijd voldoende om in de vraag naar BPV te voorzien. Maar ook het aanbod bij banken neemt af. Reorganisaties en voorkeur voor hoger opgeleiden zet het BPV-aanbod van volwaardige plaatsen onder druk. Tot slot zien we bij de opleiding Commercieel medewerker marketing en communicatie de deelnemeraantallen harder toenemen dan bedrijven met BPV-aanbod.

In tabel 22 wordt op kwalificatieniveau een beeld gegeven van de BPV-perspectieven voor de komende periode.

Tabel 22 - BPV-Perspectieven naar kwalificatie

Crebo-nr	Kwalificatie	Totaal NL	Totaal D1 N	Totaal D2 O	Totaal D3 MW	Totaal D4 NW	Totaal D5 ZW	Totaal D6 ZO
Secretarieel								
10040	Directiesecretaresse/ Management assistent (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10046	Secretaresse (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
10050	Secretarieel medewerker (2)	=	-	=	=	=/-	=	-
10053	Administratief medewerker (1)	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsadministratie								
10039	Administrateur (4)	=	+	=/+	=	=/+	=	=
10049	Boekhoudkundig medewerker (3)	=	+	=/+	=	=/-	=	=
10045	Bedrijfsadministratief medewerker (2)	-	-	-	-	-	-	-
Commercieel								
10036	Commercieel medewerker marketing en communicatie (4)	=/-	=	-	-	-	=	=
10037 (oud)	Commercieel medewerker banken (4)	=	-	=	=	=	nvt	=
10038 (oud)	Commercieel medewerker verzekeringen (4)	=	=	=	=	=	nvt	=
10761	Commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4)	=	=	=/-	=/-	=	-	=
10044	Commercieel medewerker binnendienst (3)	=	+	=	=	-	=	=
10048	Commercieel administratief medewerker (2)	-	-	=	=	-	-	-
Logistiek								
10035	Medewerker logistiek management - fysieke distributie (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10034	Medewerker logistiek management - material management (4)	=	+	=	=	=/+	+	=
10043	Logistiek medewerker - fysieke distributie (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
10042	Logistiek medewerker - material management (3)	=	+	=	=	=/+	+	=
ICT								
10810	Applicatie ontwikkelaar (4s)	=	=	=	=	=/+	=/+	=
10907		=	=	=	=	=	=/+	=
10809	Applicatie beheerder (4s)	=	=	=	=	=	=/+	=
10906		=	=	=	=	=	=	=
10031 (oud)	Systeembeheerder MKB (4)	=	=	=	=	=	=	=
10813	Netwerkbeheerder (4s)	=	=	=	=	=	=	=
10908		=	=	=	=	=	=	=
10811	ICT-beheerder (4)	=	=	=	=	=	=	=
10905		=	=	=	=	=	=	=
10041 (oud)	Medewerker beheer informatiesystemen (3)	=/-	=	-	=	-	=/-	=/-
10812	Medewerker beheer ICT (3)	=/-	=	-	=	-	-	=
10904		=	=	=	=	=	=	=
10808	Service medewerker ICT (2)	-	-	-	-	-	-	-
10903		=	=	=	=	=	=	=
Juridisch								
10025	Sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid (4)	-	-	-	-	-	-	=/-
10026	Sociaal juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk (4)	=	=	=	=	=/+	=/+	=
10027	Administratief-juridisch medewerker - openbaar bestuur (4)	-	-	-	-	-	-	=/-
10909	Administratief-juridisch medewerker (4)	=	=	=	=	=	=/+	=
Informatiedienstverlening								
10696 (oud)	Assistent bibliothecaris openbare bibliotheken (4s)	=/+	=	+	+	nvt	nvt	=
10757	Assistent bedrijfsarchivaris (4s)	=	=	=	=	nvt	nvt	nvt
10758	Bibliotheekmedewerker (4s)	+	=	+	+	nvt	nvt	nvt
10759	Documentaire informatieverzorgers overheid en semi-overheid (4s)	=	=	=/-	=	+	=	+
10846	Medewerker informatiedienstverlening bibliotheken (4s)	=/+	=	+	+	nvt	=	nvt
Orde en veiligheid								
10827 (oud)	Beveiligingsmedewerker (2)	=	nvt	nvt	nvt	=	=	-
10051 (oud)	Algemeen beveiligingsmedewerker (1)	=	nvt	nvt	nvt	nvt	=	=
10828	Toeziendhouder (1)	=	-	=	=	nvt	=	nvt
10876	Beveiliging (2)	=	=	-	-	=/-	=	=
10870	Medewerker vrede en veiligheid (2)	=	=	=	=	-	=	=
10857	Assistent orde en veiligheid (1)	=	=	=	=	=/-	=/-	=
10695	Particulier onderzoeker (1)	=/-	=	-	-	nvt	=	nvt
10910	Coördinator beveiliging (3)	-	-	-	-	nvt	=	nvt

Legenda:

De tekens geven de verhouding aan tussen het verwachte aanbod van BPV-plaatsen ten opzichte van de verwachte vraag.

+ : goed; =/+ : voldoende; = : evenwicht; =/- : matig; - : onvoldoende

Bronvermelding

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste bronnen, waarbij het onderscheid is gemaakt naar bronnen met betrekking tot de arbeidsmarkt (hoofdstuk 2), onderwijs (hoofdstuk 3) en beroepspraktijkvorming (hoofdstuk 4).

Arbeidsmarkt

CBS

- Conjunctuurbericht, maandelijks tot en met 2004.
- De Nederlandse conjunctuur, kwartaalafleveringen tot en met derde aflevering 2004.
- Publicatie WEB-magazine, Banengroei niet-commerciële dienstverlening ten einde, 2004
- Persartikel, Publicatie 'De Nederlandse economie 2003', 16 september 2004.
- Persberichten betreffende beroepsbevolking, economische groei en banen, werkloosheid en vacatures, 2004.
- Statistisch bulletin, maandelijks 2004.
- De digitale economie 2003, Voorburg/Heerlen 2003.
- Statline, 2004.
- Het jaar in cijfers 2003, 2003.
- De Nederlandse economie 2003.
- Jaarboek Onderwijs in cijfers 2003-2004, (CBS en Kluwer), 2004.
- Statistisch jaarboek 2004, Voorburg/Heerlen, 2004.

CPB

- CEP op maat, ICT 2002-2004.
- Macro-economische verkenning 2005, Den Haag september 2004.
- CPB-notitie, Economierapportage maart 2004.
- Nieuwsbrief vanaf juni 2004 (kwartaalafleveringen).
- Centraal Economisch plan 2004, april 2004.

Colo, Visiedocument informatie arbeidsmarkt en beroepsonderwijs. Zoetermeer, 2002.

Computable, 27 augustus 2004.

Computable, 5 mei 2004.

CWI (Centrum voor werk en inkomen)

- Arbeidsmarktjournaal landelijk (per kwartaal), 2004.
- Arbeidsmarktprognose 2004 -2009, Amsterdam juni 2004.
- Arbeidsmarktprognose 2003 -2008, Amsterdam juni 2003.
- Nieuwsflits Arbeidsmarkt (maandelijks), 2004.
- OLAP. CWInet.nl/arbeidsmarktinformatie/arbeidsmarktmonitoren, 2004.
- De Arbeidsmarkt in 2003

De Telegraaf, Bedrijven snakken naar beveiligers, 27 augustus 2004.

ECABO

- Marktmonitor ECABO 2003.
- Marktmonitor ECABO 2004.
- Kerngegevens arbeidsmarkt en beroepsonderwijs 2003-2004, 6 districts-rapportages, 2004.
- Arbeidsmarktadvies 2003 - 2004, Amersfoort 2003.

EIM, Ondernemen in de sectoren, september 2004.

Het Financieele Dagblad, 22 juni 2004.

Het Parool, 30 september 2004.

MKB, koninklijke Vereniging MKB-Nederland.

- Arbeidsmarkt MKB 2004, Delft augustus 2004.

Nederland~ICT, ICT Marktmonitor™ 2003-2004, februari 2004.

Persbericht Nederland~ICT, 22 maart 2004

NRC Handelsblad, thema Arbeidsmarkt, 18 september 2004.

NRC Handelsblad, 'Recessie, er is werk in overvloed!', 7 januari 2004.

Nu.nl, 28 augustus 2004.

OC&W

- OC&W in Kerncijfers 1998-2002, 2003.
- Begroting OC&W 2005, Zoetermeer 2004.

ROA Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

- De Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2008, Maastricht 2003.
- Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 2002, Maastricht 2003.
- De arbeidsmarkt voor MBO-schoolverlaters, nu en straks, Maastricht 2003.

SER, Koersen op vernieuwing, advies over macrodoelmatigheid, innovatiebeleid en beroepspraktijkvorming in het (middelbaar) beroepsonderwijs, Den Haag 2002.

Onderwijs

CFI – Centrale Financiën Instellingen

- Deelnemers en gediplomeerden tot en met schooljaar 2003/2004, Zoetermeer.

Beroepspraktijkvorming

ECABO

- Bedrijfsbureau, Register erkende leerbedrijven 2004.
- Bedrijfsbureau, Leerplaatsenbank 2004.
- Adviseurs Beroepsonderwijs en de medewerkers van afdeling O&I.
- Informatie voor leerbedrijven. Amersfoort, 2003.
- Arbeidsmarktadvies 2003 - 2004, Amersfoort 2003.

Bijlage 1 Kernbegrippen

Baanopeningen: De totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

Beroepsbevolking: De beroepsbevolking omvat de werkenden en de werkzoekenden zonder baan. Iedereen met een leeftijd tussen de 15 en 64 jaar, die minstens 12 uur per week betaalde arbeid verricht of zou willen verrichten wordt tot de beroepsbevolking gerekend. Als men reeds meer dan 12 uur per week werkt, wordt men tot de werkzame beroepsbevolking gerekend. Werkt men niet of minder dan 12 uur, maar wil men wel minstens 12 uur per week betaalde arbeid verrichten, dan behoort men tot de werkloze beroepsbevolking.

Instream: De instroom wordt gevormd door het aantal mensen dat in december van het betreffende jaar korter dan een jaar bij de werkgever in dienst is.

RPA: Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid. In het kader van de wet SUWI zijn 34 RPA's opgericht met als hoofdtak de afstemming van activiteiten van betrokken partijen in het kader van regionaal arbeidsmarktbeleid.

Uitbreidingsvraag: De vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.

Vervangingsvraag: De vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat doordat de arbeidsplaatsen van werkenden die met pensioen gaan, arbeidsongeschikt worden of zich (tijdelijk) terugtrekken van de arbeidsmarkt opnieuw moeten worden opgevuld. De vervangingsvraag per beroepsgroep kan bovendien ontstaan door de beroepsmobiliteit.

Werknemer: Iedereen met een leeftijd tussen de 15 en 64 jaar die minstens 12 uur per week in loondienst arbeid verricht voor een werkgever.

Bijlage 2 Koppeling kwalificaties aan beroepsgroepen en opleidingstypen

In de tabel op de volgende pagina worden de belangrijkste koppelingen aangegeven tussen de ECABO-kwalificaties en –richtingen aan CBS- en ROA-beroepsgroepen en ROA-opleidingstypen.

ECABO-kwalificaties naar CBS- en ROA-beroepsgroep

Toelichting:

De ECABO-kwalificaties zijn gekoppeld aan 1 CBS-beroepsgroep. Vanuit de CBS-indeling is de link gelegd naar de betreffende ROA-beroepsgroep. Uitzondering op deze 1-op-1 koppeling vormt de kwalificatie Secretaresse: deze is zowel aan ROA-beroepsgroep Boekhouders en secretarissen als aan Medisch secretarissen gekoppeld.

ROA-beroepsgroepen naar ECABO-richting

Toelichting:

6 van de 8 kwalificatierichtingen van ECABO zijn exclusief te koppelen aan 1 of meerdere ROA-beroepsgroepen. Het beeld uit de arbeidsmarktprognose van de betreffende beroepsgroepen geeft daarmee een aardige indicatie voor het arbeidsmarktperspectief van de opleidingen die bij de betreffende richting horen.

Bij de richtingen Bedrijfsadministratief en Secretarieel bestaat er een overlap: beide richtingen zijn gekoppeld aan de beroepsgroepen Receptionisten en administratieve employés en Boekhouders en secretarissen.

ECABO-kwalificaties en richtingen naar ROA-opleidingstypen

Toelichting:

ROA heeft de ECABO-kwalificaties gekoppeld aan de door hun gehanteerde opleidingstypes. De niveau-1 kwalificaties zijn gekoppeld aan 2 VMBO-types en de overige kwalificaties aan 8 verschillende MBO-opleidingstypes.

Tabel 23 - Koppeling kwalificaties aan beroepsgroepen en opleidingstypen

ECABO kwalificatie	ECABO richting	MBO-niveau	SBC '92-code	SBC '92 omschrijving	ROA-code	ROA beroepsgroep omschrijving	ROA-opleidingstype
bedrijfsadministratief medewerker	Bedrijfsadministratief	2	315	lagere adm beroepen	89	receptionisten en adm employes	mbo administratie
boekhoudkundig medewerker	Bedrijfsadministratief	3	515	middelbare adm beroepen ed (excl automatisering)	90	boekhouders en secretaresses	mbo administratie
administrateur	Bedrijfsadministratief	4	515	middelbare adm beroepen ed (excl automatisering)	90	boekhouders en secretaresses	mbo administratie
commercieel administratief medewerker	Commercieel	2	316	lagere (technisch) commerciële broepen	93	verzekeringssagenten	mbo administratie
commercieel medewerker binnendienst	Commercieel	3	516	middelbare commerciële beroepen	94	commerciële employes	mbo administratie
commercieel medewerker marketing en communicatie	Commercieel	4	516	middelbare commerciële beroepen	94	commerciële employes	mbo handel
commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen	Commercieel	4	516	middelbare commerciële beroepen	94	commerciële employes	mbo administratie
ICT-beheerder	ICT	4	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
Medewerker beheer ICT	ICT	3	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
applicatiebeheerder (s)	ICT	4	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
applicatie-ontwikkelaar (s)	ICT	4	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
netwerkbeheerder (s)	ICT	4	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
service medewerker ICT	ICT	2	514	middelbare adm beroepen (automatisering ed)	105	programmeurs	mbo automatisering
documentaire informatieverzorger overheid en semi-overheid (s)	Informatiedienstverlening	4	553	middelbare taalkundige beroepen	20	bibliotheekassistenten	mbo sociaal cultureel
medewerker informatiedienstverlening bibliotheken (s)	Informatiedienstverlening	4	553	middelbare taalkundige beroepen	20	bibliotheekassistenten	mbo sociaal cultureel
assistent bedrijfsarchivaris (s)	Informatiedienstverlening	4	553	middelbare taalkundige beroepen	20	bibliotheekassistenten	mbo sociaal cultureel
sociaal juridisch medewerker - arbeidsvoorziening en personeelswerk	Juridisch	4	563	middelbare sociaal-maatschappelijke beroepen ed	109	activiteitenbegeleiders en medewerkers arbeidsbemiddeling	mbo sociaal cultureel
administratief juridisch medewerker	Juridisch	4	532	middelbare juridisch, bestuurlijke beroepen	98	juridisch en fiscaal medewerkers	mbo administratie
sociaal juridisch medewerker - sociale zekerheid	Juridisch	4	532	middelbare juridisch, bestuurlijke beroepen	98	juridisch en fiscaal medewerkers	mbo administratie
logistiek medewerker material management	Logistiek	3	513	middelbare bedrijfskundige beroepen	86	productieplanners	mbo vervoer en logistiek
logistiek medewerker fysieke distributie	Logistiek	3	484	middelbare econ adm transportberoepen	101	adm employes	mbo vervoer en logistiek
medewerker logistiek management material management	Logistiek	4	513	middelbare bedrijfskundige beroepen	86	productieplanners	mbo vervoer en logistiek
medewerker logistiek management fysieke distributie	Logistiek	4	484	middelbare econ adm transportberoepen	101	adm employes	mbo vervoer en logistiek
toezichthouder	Orde en veiligheid	1	342	lagere beveiligingsberoepen	124	beveiligingshulpkrachten	vmbo beveiliging
beveiligiger	Orde en veiligheid	2	542	middelbare algemene beveiligingsberoepen	125	beveiligingsemployes	mbo openbare orde en veiligheid
medewerker vrede en veiligheid	Orde en veiligheid	2	542	middelbare algemene beveiligingsberoepen	125	beveiligingsemployes	mbo openbare orde en veiligheid
coördinator beveiliging	Orde en veiligheid	3	542	middelbare algemene beveiligingsberoepen	125	beveiligingsemployes	mbo openbare orde en veiligheid
assistent orde en veiligheid	Orde en veiligheid	1	342	lagere beveiligingsberoepen	124	beveiligingshulpkrachten	mbo openbare orde en veiligheid
particulier onderzoeker	Orde en veiligheid	1	342	lagere beveiligingsberoepen	124	beveiligingshulpkrachten	vmbo beveiliging
administratief medewerker	Secretarieel	1	315	lagere administratieve beroepen	89	receptionisten en administratieve employes	vmbo administratie,handel en mode
directiesecretaresse / managementassistent	Secretarieel	4	515	middelbare adm beroepen (excl automatisering)	90	boekhouders en secretaresses	mbo secretariaat
secretaresse	Secretarieel	3	515	middelbare adm beroepen (excl automatisering)	90	boekhouders en secretaresses	mbo secretariaat
secretaresse	Secretarieel	3	494	middelbare ec.-adm (para)medische beroepen	104	medisch secretaresses	mbo secretariaat
secretarieel medewerker	Secretarieel	2	315	lagere administratieve beroepen	89	receptionisten en administratieve employes	mbo secretariaat

ROA - Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
SBC'92 - Standaard Beroepen Classificatie, CBS

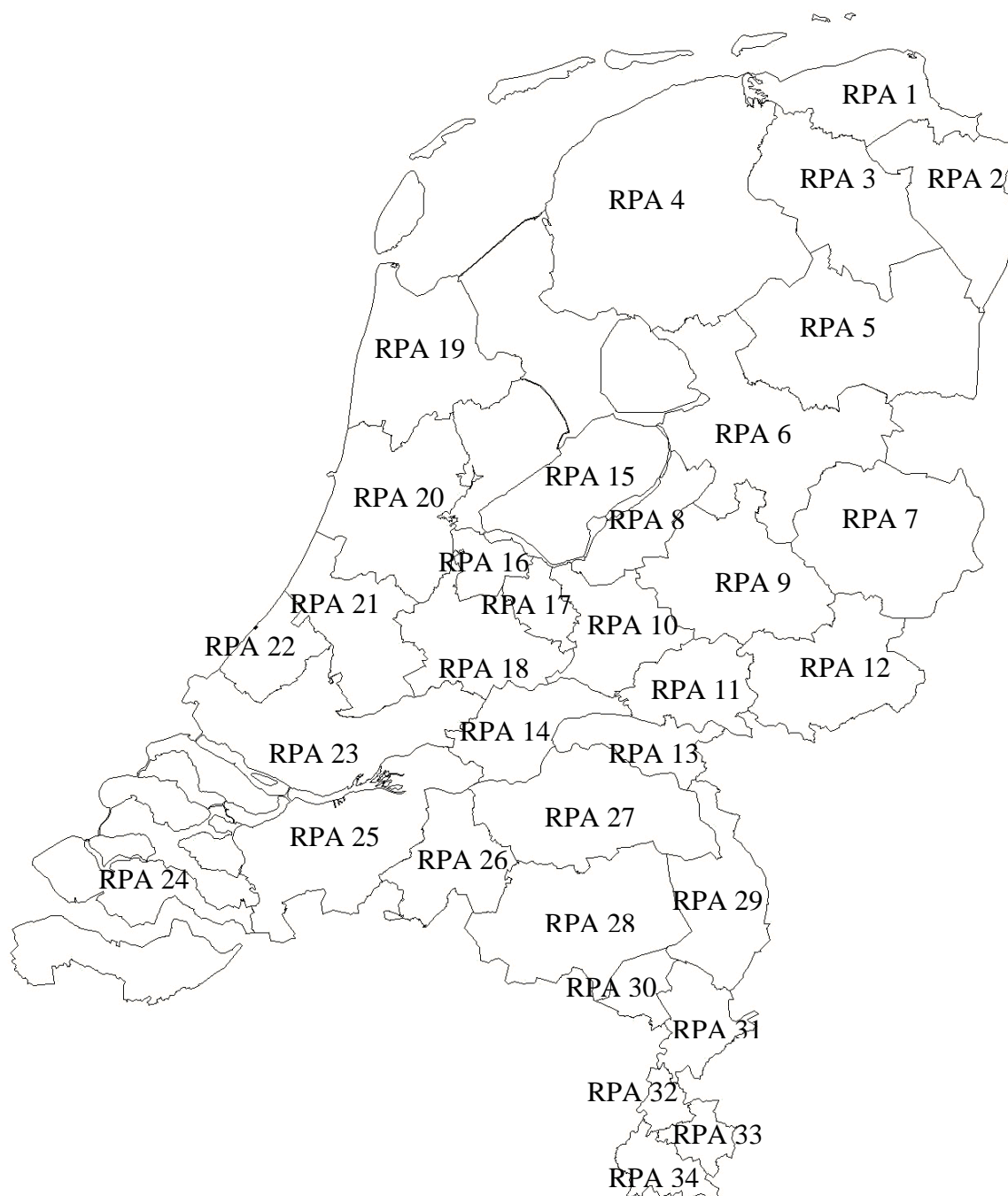
Bijlage 3 Regio-indeling

Tabel 24 - Regioverbanden ECABO – CWI

ECABO REGIO	CWI-DISTRICT	RPA GEBIED	RPA CLUSTER
5	1 Noord	1 Noord-Groningen 2 Oost-Groningen 3 Centraal-Groningen	1 Groningen/Noord Drenthe
5	1 Noord	4 Fryslân	2 Fryslân
5	1 Noord	5 Zuid-Drenthe	3 Zuid-Drenthe
5	2 Oost	6 IJssel-Vecht	4 IJssel-Vecht
5	2 Oost	7 Twente	5 Twente
4	2 Oost	8 Noordwest-Veluwe 9 Stedendriehoek 10 Valleiregio	6 IJssel-Veluwe
4	2 Oost	11 Arnhem 12 Achterhoek	7 Achterhoek/Arnhem
4	2 Oost	13 Nijmegen 14 Rivierenland	8 Rivierenland/Nijmegen
1	3 Middenwest	15 Flevoland	9 Flevoland
4	3 Middenwest	16 Gooi- en Vechtstreek	10 Gooi- en Vechtstreek
4	3 Middenwest	17 Eemland	11 Eemland
4	3 Middenwest	18 West-Utrecht	12 West-Utrecht
1	4 Noordwest	19 Noord-Holland Noord	13 Noord-Holland Noord
1	4 Noordwest	20 Zuidelijk Noord-Holland	14 Zuidelijk Noord-Holland
2	3 Middenwest	21 Rijn-Gouwe	15 Rijn-Gouwe
2	3 Middenwest	22 Haaglanden	16 Haaglanden
2	5 Zuidwest	23 Rijnmond	17 Rijnmond
3	5 Zuidwest	24 Zeeland	18 Zeeland
3	5 Zuidwest	25 West-Brabant	19 West-Brabant
3	6 Zuidoost	26 Midden-Brabant	20 Midden-Brabant
3	6 Zuidoost	27 Noordoost-Brabant	21 Noordoost-Brabant
3	6 Zuidoost	28 Zuidoost-Brabant	22 Zuidoost-Brabant
3	6 Zuidoost	29 Noord-Limburg 30 Weert 31 Roermond	23 Noord- en Midden-Limburg
3	6 Zuidoost	32 Westelijke Mijnstreek 33 Parkstad Limburg 34 Maastricht Mergelland	24 Zuid-Limburg

Op de volgende pagina zijn de gebieden te zien in een geografisch kaartje van Nederland.

Figuur 6 - 34 RPA-gebieden binnen Nederland

Bijlage 4 Indeling Economische sectoren

Tabel 25 - Indeling economische sectoren

Sectornr.	Omschrijving sector	SBI'93 Sectie	SBI'93 Afdeling
1.	Landbouw en visserij	A en B	01 - 05
2.	Industrie	C, D en E	10 - 41
3.	Bouwnijverheid	F	45
4.	Handel	G	50 - 52
5.	Horeca	H	55
6.	Vervoer en communicatie	I	60 - 64
7.	Financiële instellingen	J	65 - 67
8.	Zakelijke dienstverlening	K	70 - 74
9.	Openbaar bestuur	L	75
10.	Onderwijs	M	80
11.	Gezondheids- en welzijnszorg	N	85
12.	Cultuur en overige dienstverlening	O	90 - 93

Bijlage 5 Verantwoording berekeningen

Hieronder volgt het overzicht van de gebruikte arbeidsmarktvariabelen van ROA, CBS en CWI die gebruikt zijn voor de berekening van het aantal baanopeningen per beroepsgroep op regionaal niveau.

ROA: Arbeidsmarkt naar Opleiding en Beroep: 2003 tot 2008

Informatie over actuele arbeidsmarktsituatie en -prognoses met betrekking tot 13 voor ECABO relevante beroepsgroepen en 10 opleidingstypes:

- aantal werkenden (arbeidsvolume)
- baanopeningen: totaal-% t.o.v. aantal werkenden
- uitbreidingsvraag
- vervangingsvraag
- ITKB: Indicator toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening naar beroepsgroep
- ITA: Indicator toekomstige arbeidsmarktsituatie naar opleidingstype

CBS: Statline

Werkzame beroepsbevolking:

(1) naar sector (SBI'93)

(2) naar regio (RPA)

(3) naar beroepsgroep (SBC'92)

Informatie beschikbaar m.b.t. combinatie van (1) en (2) tot 2003 en (1) en (3) tot 2002.

CWI: Arbeidsmarktprognose 2003 – 2008

Banen van werknemers:

- regionaal (RPA-cluster)

Koppelingen bronnen

ROA en CBS:

- aantal werkenden (ROA) is gelijk aan de werkzame beroepsbevolking CBS
- uitbreidingsvraag (in personen, ROA) is gelijk aan de groei van de werkzame beroepsbevolking
- ROA-beroepsgroepen gekoppeld aan SBC'92-beroepsgroepen van CBS
- ROA-opleidingstypes gekoppeld aan SOI'78-opleidingstypes van CBS

CWI en CBS:

- aantal banen van werknemers
- regio-indeling naar RPA
- sectorindeling

Toelichting berekening regionale baanopeningen naar beroepsgroep

De volgende stappen zijn gevolgd in de berekening:

Bekend:

1. Aantal werkenden per sector totaal (CBS 2001, 2002)
2. Aantal werkenden per beroepsgroep totaal (CBS 2001, ROA 2002)
3. Aantal werkenden per sector naar regio (CBS 2002)

Berekend:

4. X: Aantal werkenden per beroepsgroep naar sector, landelijk 2002
Berekening per beroepsgroep voor 12 sectoren:

A: Aantal werkenden per beroepsgroep naar sector 2001

B: Totaal aantal werkenden per sector 2001

C: Totaal aantal werkenden per beroepsgroep 2001

D: Totaal aantal werkenden per sector 2002

E: Totaal aantal werkenden per beroepsgroep 2002

Formule: $X = (A / B * C) * D / E$

5. Y: Aantal werkenden per beroepsgroep naar sector, regionaal 2002.
Berekening per beroepsgroep voor 12 sectoren:

X: Aantal werkenden per beroepsgroep naar sector, landelijk

D: Totaal aantal werkenden per sector 2002

F: Aantal werkenden per sector, per regio

Formule: $Y = (X / D) * F$

6. Z: Baanopeningen per beroepsgroep naar sector, regionaal tot 2008
Berekening per beroepsgroep voor 12 sectoren:

Y: Aantal werkenden per beroepsgroep naar sector, regionaal

G: Totaal-% baanopeningen per beroepsgroep

Formule: $Z = Y * G$

7. Totaal aantal regionale baanopeningen per beroepsgroep = SOM (aantal regionale baanopeningen naar beroepsgroep per sector)

Aannames bij berekeningen:

1. We veronderstellen het relatieve aandeel van de verschillende 'ECA-BO-beroepsgroepen' binnen de economische sectoren op landelijk niveau constant voor de regio's.
2. We veronderstellen het totaal % baanopeningen landelijk, zoals door het ROA per beroepsgroep aangegeven, constant voor de regio's.
3. We nemen aan, dat de ontwikkeling in het aantal baanopeningen voor wat betreft de uitbreidingsvraag (ROA) parallel loopt met de ontwikkeling van het aantal banen van werknemers (CWI).

Conclusie uit 2 en 3: Daar waar de regionale groei van het aantal banen van werknemers afwijkt van het landelijk gemiddelde, zal het aandeel van de uitbreidingsvraag - gemiddeld over alle beroepen ~25% - binnen het aangegeven aantal baanopeningen een over- dan wel onderschatting zijn van het feitelijke aantal baanopeningen.

Bijlage 6 Vacatures en NWW-bestand

Tabel 26 - Vacatures en NWW-bestand naar district en beroepsgroep, augustus 2004.

Vacatures mbo havo vwo	Openstaande vacatures op peildatum	Op peildatum langer dan 3 mnd	Ingediende vacatures laatste 12 mnd.	NWW mbo havo vwo	Totaal NWW	Langer dan 1jr	Korter dan 1jr	Jonger dan 23jr
TOTAAL				TOTAAL				
NL	13.932	3.491	66.343	NL	227.361	109.742	117.619	19.199
N	1.220	267	6.907	N	31.780	16.035	15.745	2.901
NW	2.385	717	9.656	NW	29.397	13.232	16.165	2.062
MW	3.037	661	12.604	MW	37.553	16.369	21.184	3.311
O	2.466	569	13.469	O	40.489	18.373	22.116	3.563
ZW	1.992	408	11.179	ZW	46.260	25.661	20.599	4.130
ZO	2.832	869	12.528	ZO	41.882	20.072	21.810	3.232
Administratieve beroepen				Administratieve beroepen				
NL	1.743	398	11.030	NL	41.657	22.012	19.645	1.892
N	92	21	834	N	5.336	3.134	2.202	193
NW	346	121	1.843	NW	6.065	3.023	3.042	254
MW	544	84	2.752	MW	8.070	3.804	4.266	433
O	262	34	2.070	O	6.529	3.173	3.356	296
ZW	208	50	1.640	ZW	8.601	5.193	3.408	491
ZO	291	88	1.891	ZO	7.056	3.685	3.371	225
Automatiseringsberoepen				Automatiseringsberoepen				
NL	239	27	853	NL	5.886	3.128	2.758	379
N	43	-	85	N	748	419	329	66
NW	53	11	141	NW	916	458	458	45
MW	24	<10	152	MW	1.310	647	663	73
O	35	<10	170	O	910	446	464	74
ZW	63	<10	202	ZW	1.108	694	414	63
ZO	21	<10	103	ZO	894	464	430	58
Beveiligingsberoepen				Beveiligingsberoepen				
NL	287	108	757	NL	2.330	1.166	1.164	173
N	22	-	43	N	308	177	131	16
NW	97	30	138	NW	395	166	229	31
MW	63	35	228	MW	369	143	226	39
O	13	<10	45	O	317	141	176	25
ZW	42	20	206	ZW	558	336	222	45
ZO	50	22	97	ZO	383	203	180	17
Commerciële beroepen				Commerciële beroepen				
NL	1.869	458	8.435	NL	14.120	6.532	7.588	694
N	148	57	1.042	N	1.542	740	802	94
NW	372	84	1.475	NW	1.874	825	1.049	80
MW	478	62	1.721	MW	2.744	1.142	1.602	145
O	326	115	1.673	O	2.485	1.049	1.436	134
ZW	203	37	1.129	ZW	2.722	1.497	1.225	139
ZO	342	103	1.395	ZO	2.753	1.279	1.474	102

Bron: CWI, OLAP augustus 2004.